

PROLETARCI VSEH DEZEL ZDRUZITE SE!

Ljudska PRAVICA

LETO XXI. Stev. 268
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska pravica
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 s MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
V OD 1. JUNJA 1953 (Izjava
v redakcijski povezanosti
STI Z. BOBQ.

ZENEVSKA KONFERENCA

Na dnevnem redu so stiki med Zahodom in Vzhodom

Različna mnenja o nedeljskih razgovorih Dulles-Molotov - Macmillan in sovjetski zunanji minister sta obravnavala položaj v Vietnamu

(Od našega posebnega dopisnika)

Zeneva, 14. nov. V uradni diplomatski dejavnosti zadnjih dni vzbujajo še danes največjo pozornost sestanki Dullesa z Molotovom. Na drugem mestu je davišnje srečanje Molotova z Macmillanom in sestanki treh zahodnih ministrov pred današnjo sejo konference. Današnja seja je bila posvečena tretji točki dnevnega reda - stikom med Vzhodom in Zahodom.

Komisija strokovnjakov, ki naj bi proučila to vprašanje, praktično ni dosegla nobenega napredka in zadevo je vrnila ministrom bolj ali manj v taknem stanju, v kakršnem so jo izročili strokovnjakom. Obvestila in komentarji o večeršnjih razgovorih Dulles-Molotov so tako zelo nasprotujoča - gibljejo se od skrajnega pesimizma do najbolj rožnatih - da so mnogi prišli v skušnjavo, da bi matematično določili aritmetično sredino in tako poskusili priti do nekakšnega sklepa. Najresnejši in najbolj poučeni viri pa se strinjajo v temle:

1. da sta ministra ugotovila, da so na konferenci dosegli zblizanje gledišč tako na področju varnosti kakor tudi v vprašanju razorožitve, da pa so ostala mnenja v drugih vprašanjih, zlasti v nemškem, ostro deljena;

2. Molotov in Dulles sta si baje prizadevala, da bi našla v tem najugodnejši način, kako bi v zaključnem poročilu o konferenci štirih zunanjih ministrov formulirali - zlasti, o čemer so se gledišča zblizala. To se nanaša predvsem na splošna načela ohranitve mira, o katerih so govorili na zadnji seji.

Začela se je konferenca o tržaškem pristanišču

Rim, 14. nov. - Danes popoldne se je začela mednarodna konferenca o tržaškem pristanišču, ki je bila sklicana na osnovi določb londonskega sporazuma. Na konferenci sodelujejo razen Italije tudi predstavniki Avstrije, Jugoslavije, Čehoslovaške, Madžarske in opozovalci iz Zahodne Nemčije. Jugoslovansko delegacijo vodi načelnik Državnega tajništva za zunanje zadeve Aleksander Jelič. Pričakujejo, da bo konferenca o tržaškem pristanišču zaključena prihodnji teden.

in na proceduro nadaljnjega proučevanja vprašanja razorožitve.

3. glavni udeleženci zenevske konference so razpravljali tudi o novem sestanku štirih. Čeprav krožijo v tem oziru najbolj nasprotujoče si vesti, vse kaže, da so dosegle zahodne države skupno gledišče o sklicanju nove konference.

Nekateri zahodni krogi sicer menijo, da bodo trije ministri vsak- kakor počakali s svojo privolitvijo v to, da bi sestavili skupno uradno poročilo, ne izključujejo pa tudi možnosti, da bi sklicali prihodnji sestanek - po diplomatskih kanalih. Kot najverjetnejši datum omenjajo april 1956.

Kar se tiče sovjetske delegacije, ni dvoma, da ugodno presoja nadaljevanje razgovorov štirih, o največjih evropskih sporih. V zvezi z bodočo konferenco nastane tudi vprašanje morebitne upostavitve nekaterih teles - komisij ali skupin strokovnjakov - ki bi nadaljevala sedanje delo ministrov in pripravila njihovo novo srečanje. Ni izključeno, da bodo dosegli soglasje o ustanovitvi dveh ločenih komisij za proučevanje evropske varnosti in nemškega vprašanja.

Čeprav so zahodne države v današnji razpravi poudarjale tesno povezanost teh vprašanj, se je pogojno povezovanje slehernega sporazuma o varnosti z združitvijo Nemčije pokazalo kot nepraktično in neelastično.

4. sprejem novih članov v ZN se po večeršnjem sestanku ameriškega in sovjetskega zunanjega ministra po splošnem prepričanju bliža ureditvi. To vprašanje je bilo zadnje dni predmet novih razgovorov med ministri zahodnih držav, ki so težko dosegli sporazum. Francija je naposled opustila svoje pomisleke proti sprejemu azijskih in afriških dežel, katerih sosedom in sorodnikom ne more pozabiti glasovanja o Alžiru.

FRANCOSKA SENATNA KOMISIJA

Senatorji spet proti vladi?

Faurova vlada brez parlamentarne večine - Politične stranke vztrajajo na prejšnjih stališčih

Pariz, 14. nov. (Tanjug). Senatna komisija za volitve je zavrnila s 24 proti 3 glasovom (2 ljudska republikanca in en komunist) vladni predlog, ki ga je poslanska zbornica že sprejela, naj bi izredne parlamentarne volitve izvedli po veljavnem volilnem sistemu, ki bi ga nekoliko spremenili. Senatorji so zahtevali, naj bodo volitve po večinskem sistemu v dveh delih.

Senat bo jutri sprejel končni sklep o vladnem predlogu in gledišču svoje komisije. Tu pričakujejo, da bodo senatorji vnovič odklonili vladni predlog.

Pariški opozovalci poudarjajo, da je sedanji položaj Faurove vlade nevaren, ker je ostala brez parlamentarne večine. Od vladne večine, ki je pri glasovanju o investituri štela nad 350 poslancev, je dosegel odpedito 175 poslancev. Izmed skupno 75 poslancev radikalno socialistične stranke, h kateri pripada tudi Faure, jih samo še 24 podpira vlado. Tudi v vladi so ostra nesoglasja med

ljudskimi republikanci in neodvisnimi.

Tukajšnji parlamentarni strokovnjaki sodijo, da francoski volivci ne bodo glasovali decembra, ker je kaj malo upanja, da bosta

v bližnjih petih dneh poslanska zbornica in senat izglasovala docela istovetna besedila vladnega predloga. Vse politične stranke se nadalje vztrajajo na prejšnjih stališčih. Največja opozicijska stranka - socialistična - je davi ponovno potrdila, da bo odločno skušala preprečiti izglasovanje vladne zahteve, naj bi ohranili sedanji volilni sistem. Zato je moč pričakovati nadaljnje poslabšanje položaja in izbruh odkrite vladne krize.

MAROKO

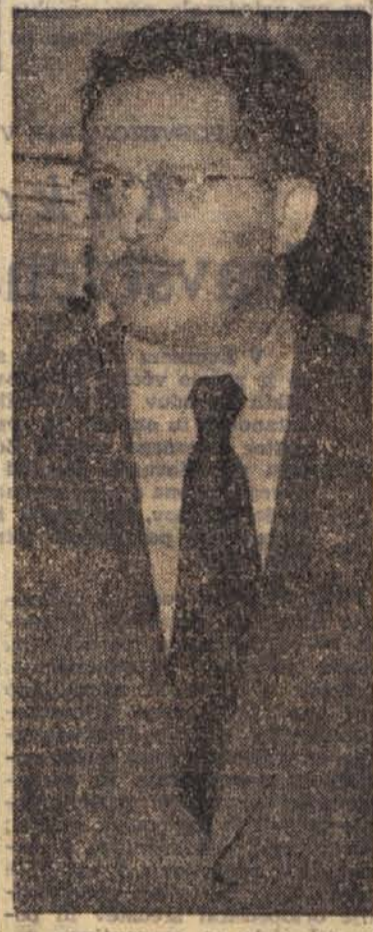
Vznemirjenost zaradi poslabšanja položaja

Sultan Ben Jusuf pride jutri v Rabat - Novi spopadi na francosko-španski meji

Pariz, 14. nov. (Tanjug). Čeprav je prihod novega francoskega generalnega rezidenta v Maroku Andreja Duboisja pozdravilo vse maroško prebivalstvo, se je vendarle v zadnjih 24 urah naglo poslabšal vojaški položaj v tej severnoafriški deželi. Na francosko-španski meji Maroka je prišlo do hudih bojov med francoskimi enotami in maroškimi nacionalisti. Pri tem je bilo ubitih 10 francoskih vojakov, 24 pa jih je bilo ranjenih. Ubityh je bilo tudi 11 maroških nacionalistov. Tukaj so vznemirjeni, ker se boje, da so novi spopadi na francosko-špan-

ske meji Maroka, začetek močnejše dejavnosti nacionalistov.

V maroških mestih je bilo v zadnjih 24 urah 15 atentatov. Ta novi val atentatov je prav tako vznemiril Pariz, ki si prizadeva, da bi z vrnitvijo Ben Jusufa v Rabat dokončno vzpostavil red v Maroku. Včeraj je ob atentatih izgubilo življenje več kot 10 ljudi, kakih 20 pa je bilo ranjenih. Sodijo, da bo sultan Ben Jusuf spričo takega položaja v Maroku že jutri pozval prebivalstvo, naj ostane hladnokrvno in mirno. Ben Jusuf se bo vrnil, kakor je že potrjeno, v Rabat v sredo.

Podpredsednik Edvard Kardelj v Londonu

Sprejeli in pozdravili so ga minister lord Reading in drugi predstavniki Foreign Officea

London, 14. nov. (Tanjug). Popoldne je prispel v London podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, ki se bo kot gost britanske vlade mudil v tej deželi te dni. Na železniški postaji so podpredsednika Kardelja sprejeli in pozdravili minister brez listnice v Foreign Officeu lord Reading, jugoslovanski veleposlanik v Londonu dr. Vladimir Velebit s člani veleposlanstva in jugoslovanski vojaški ataše general Jovičević.

Sprejemu so tudi prisostvovali britanski veleposlanik v Jugoslaviji Frank Roberts, namestnik podtajnika v Foreign Officeu Ward, predstavnik vladnega urada za sprejem visokih tujih gostov sir Graham Vincent ter nekaj drugih funkcionarjev Foreign Officea.

V spremstvu podpredsednika Kardelja sta prispela državni podtajnik za zunanje zadeve Srdjan Prica in državni podtajnik v Zveznem izvršnem svetu dr. Anton Vrataša.

Na peronu železniške postaje »Victoria« so se zbrali številni novinarji, fotoreporterji in filmski smemalci, pričakujoč prihod podpredsednika Kardelja.

Potem ko se je rokoval z lordom Readingom, jugoslovanskim

vleposlanikom Velebitom, funkcionarji Foreign Officea in britanske vlade, je dal podpredsednik Kardelj po mikrofonu televizijskega omrežja BBC v angleščini naslednjo izjavo:

»V veliko zadovoljstvo mi je, da sem prišel na povabilo vlade Njenega Velikanstva na prijateljski obisk v Veliko Britanijo. Zelo ljubo mi je, da bom lahko med svojim bivanjem v Londonu obnovil prijateljske stike s predsednikom vlade sirom Anthonyjem Edenom in drugimi vodilnimi državnicji Velike Britanije. Ob tej priložnosti bomo izmenjali misli o vprašanjih, ki zadevajo splošne in naše skupne koristi. Globoko sam prepričan, da bodo ti osebni stiki koristili prijateljskim odnosom in boljšemu razumevanju med našima dvema deželama.

Hkrati bi želel reči, da mi je v posebno zadovoljstvo, da lahko vnovič obiščem vašo lepo deželo in se seznanim z nekaterimi njenimi uspehi. Mislim, da bom docela izrazil čustva jugoslovanskih narodov do prijateljskega naroda Velike Britanije, če bom želel vaših dežel nadaljnji napredek in blaginjo.

Po sprejemu na železniški postaji se je podpredsednik Kardelj s člani svojega spremstva odpravil z avtomobilom v rezidenco jugoslovanskega veleposlanika dr. Velebita, kjer bo stanoval med bivanjem v Londonu.

Edvard Kardelj v Buckinghamski palači

BRITANSKO-JUGOSLOVANSKI RAZGOVORI SE BODO ZAČELI JUTRI JUTRAJ

London, 14. nov. (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj se je odpravil danes popoldne v Buckinghamsko palačo, kjer se je vpisal v knjigo uglednih tujih obiskovalcev.

Podpredsednika Kardelja sta spremljala jugoslovanski veleposlanik dr. Vladimir Velebit in državni podtajnik za zunanje zadeve Srdjan Prica.

Podpredsednik Kardelj in člani njegovega spremstva bodo jutri gostje londonske mestne občine. Predsednik londonske mestne občine g. Norman Prichard bo podpredsedniku Kardelju na čast priredil kosilo. V razgovorih s funkcionarji mestne občine se bodo jugoslovanski gostje seznanili z delom lokalne uprave. Jutri bo podpredsednik Kardelj obiskal tudi londonsko občino Lambeth, zvečer bo britansko zunanje ministristvo priredilo jugoslovanskim gostom na čast večerjo.

Britansko-jugoslovanski razgovori se bodo začeli v sredo jutraj, ko bo podpredsednik Kardelj obiskal ministrskega predsednika Edena.

V četrtek popoldne bo prišlo do izmenjave misli v britanskem finančnem in britanskem zunanjem ministristvu.

PO SESTANKU PINAY-ADENAUER

Tudi o Posarju so možni razgovori v prijetnem vzdušju

Pinay je »pristržno in intimno« privolil v to, da v Posarju ne bo ostalo »vse pri starem«

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Bonn, 14. nov. - Včerajšnji razgovor med Adenauerjem in Pinayem v kancelerji dila o Rendorfu se je razvijal v »pristržnem in intimnem ozdušju«. Najprej naj bi bil ta razgovor manifestacija medsebojnega prijateljstva in razumevanja, razen tega pa naj bi bila državnika o njem določila obrise novih pogajanj o posarskem vprašanju. Pinay je včeraj ob prihodu sicer izjavil, da je glavni namen njegovega v polovanja obvestiti kancelerja o dosedanjem poteku zenevske konference. To pa ni zvenelo posebno prepričljivo, ker je bilo znano, da je kanceler prav dobro obveščen o zenevskih razgovorih.

Sicer pa je kanceler obvestil o tem njegov zunanji minister von Brentano, brž ko se je vrnil iz Zeneve. Francoskemu ministru je torej v tem oziru ostalo le malo

možnosti, da bi povedal kaj novega. Vzlic temu pa je bilo Pinayevu prizadevanje kot takšno dejanje vpljudnosti, ki zasluži v tem smislu kancelerjevo priznanje.

Edna konkretna tema razgovora pa je bila, čeprav sta oba ministra do včeraj to zanikala, posarsko vprašanje. In v tem oziru sta nedvomno hitro in lahko dosegla načelni sporazum in določila smerice za bodoče sklepanje o Posarju. Ta načelni sporazum pomeni kompromis, v katerem je francoska vlada popustila bolj kakor nemška.

V tem kompromisu so vredni pozornosti trije elementi.

Prvi - sporazum mora zadovoljiti bistvene gospodarske koristi obeh stranic. Kaj pomeni zadovoljiti bistvene gospodarske koristi, je za zdaj še zelo megleno, kajti to je pravzaprav tudi najbolj sporna točka v vsem vprašanju, in glavne težave bodo nastale žele, ko bodo začeli to točko konkretizirati.

Drugi - da bo preditev v skladu s politiko evropskega sodelovanja - ni nič novega, kaže pa, da Adenauer ne bo vztrajal na neposredni priključitvi Posarja k Nemčiji. To je glede na izid nedavnega plebiscita v Posarju na prvi pogled njegova žrtev. Kanceler pa ve, da bo bodoča oblast v Posarju usmerjena v korist Nemčije in da to, ali se bo imenovala sevropska ali ne, na stvari bistveno ničesar ne spremeni.

Tretji - da bo v bodočih francosko-nemških pogajanjih sodelovala kot partner tudi posarska vlada, sestavljena na podlagi izida volitev za dne 18. decembra, a to bo nedvomno nemška vlada. To pomeni za Francijo, da se v glavnem odreka političnim in

drugim izvenogospodarskim vplivom v Posarju.

Vtem ko je Mendès-France pred letom dni potreboval štiri tedne, da je dosegel z Adenauerjem načelno soglasje o prvem sporazumu, so zadostovale Pinayu samo štiri ure, da je dosegel soglasje o novem, drugem sporazumu o Posarju, in v nasprotju s prvim je bil ta sporazum uresničen v vzdušju ljubeznivosti.

Pinay je osebno nedvomno pripomoget k takšnemu vzdušju in zato si je pridobil v Bonnu, tople simpatije, v kancelerjevih očeh pa je postal najbolj simpatična oseba, kar jih je bilo po vojni na položaju zunanjega ministra Francije. Pinay je namreč pristal elastične diplomacije. Zadnji dan pred posarskim plebiscitom je resno in večkrat zagrozil: »Če bo statut doživel potomo, bo ostalo vse pri starem! Dan po porazu statuta pa je zaskrbljenega ministra Brentana, ki je pričakoval, da bo v Parizu zagrmelo, sprejel dobrodušen nasmeh na Pinayevem obrazu in dokaj bodrih besed. Včeraj je Pinay pristržno in intimno privolil v to, da v Posarju ne bo ostalo »vse pri starem«.

Vzlic novemu in prijetnemu vzdušju pa je sprito delikatnosti tega vprašanja težko verjeti, da bodo ta načelni sporazum z enako lahkoto konkretizirali in uveljavili. Vsekakor so minili časi, ko je bil Bonn pripravljen privoliti v Posarju v znatno popuščanje in sprejeti v Nemčiji neprijetno kompromisno ureditev. Sicer pa je Bonn že dobil prve oficirje svoje nove vojske, v izidu posarskega plebiscita pa ima zelo močno oporo. Zato bi bilo preveč zahtevati od njega, naj bo popustljiv v bistvenih vprašanjih, kakršno je zanj posarsko.

O. Milčević

Protokol o blagovni menjavi s SZ

Beograd, 14. nov. (Tanjug) - Jugoslovansko-sovjetska komisija, ki je od 3. do 14. novembra v Beogradu proučevala izpolnitev trgovskega sporazuma med obema deželama, je danes končala delo in o tem podpisala skupni protokol. V imenu Jugoslavije je protokol podpisal tajnik Zvezne zunanjejavinske zbornice dr. Milan Aleksij, v imenu SZ pa ekonomski svetnik sovjetskega veleposlanstva v Beogradu Jakov Krasjuk. Jugoslovansko-sovjetska komisija se je sestala po želji Sovjetske zveze, da se proučila dosedanje

blagovno menjavo med obema deželama. Ob tej priložnosti je bilo ugotovljeno, da je blagovna menjava zadovoljiva. Hkrati so sprejeli sklepe o konkretnih ukrepih za kur najbolj popolno izpolnitev zamišljene blagovne menjava do konca leta, kolikor tudi traja sporazum.

Ob podpisu protokola sta bila navzoča državni podtajnik za zunanje zadeve Hasan Brkić in načelnik uvoznega oddelka v ministristvu za zunanjo trgovino SZ Pimoginov, ki se te dni mudi v Beogradu.

Brzojavka predsednika republike Rene Cotyju

Beograd, 14. nov. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku Francije René Cotyju brzojavko, v kateri mu izraža iskreno sožalje ob smrti njegove soproge.

Ozdravljenje zadrug

Nedavni odlok Odbora za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta o nadaljevanju kreditov kmetijskim zadrugam za kritje njihovih zrug in primanjkljajev ureja eno zelo perečih vprašanj v vrsti mnogih drugih, ki jih bo treba urediti v okviru uveljavljanja politike, za nadaljnjo okrepitev vloge zadrug na trgu in v proizvodnji. Za mnoge zadruge, ki so postale zaradi dosedanjih poslovnih zrug in primanjkljajev kreditno nesposobne, bi res nastalo pereče vprašanje, kako naj se premaknejo z mrtve točke. Brez kredita niso mogle razviti poslovne dejavnosti, zaradi osedanja poslovnih nedejavnosti, pa tudi nesposobnosti, pa niso mogle dobiti kredita. Zdej pa jim bo omogočeno, da bodo prišle iz tega začaranega kroga.

Teh ukrepov za ozdravljenje seveda ne smemo razumeti kot nekakšen odmik od splošnih načel našega gospodarskega sistema, po katerih je razmerje med gospodarskimi organizacijami in skupnostjo urejeno na določa gospodarski podlagi. Drugače rečeno, sedanja pomoč zadrugam, da bi se poslovno usposobile, nikakor ne pomeni brisanje dolgov ali toleriranje dosedanjega neurejenega stanja v njih, marveč samo ustvaritev pogojev, da bodo te organizacije razgibale lastne sile in začele kot samostojne in gospodarsko sposobne enote. Zato odlok tudi predvideva kot pogoj, da dobi zadruge kredit, obveznosti njenega najvišjega organa, da bo iz svojih bodočih dohodkov ali deležev zadrugnikov kril dosedanje zruge in primanjkljaje, da bo uredil knjigovodstvo, pravočasno uplatal članske deleže in storil ustrezne ukrepe, da bodo za primanjkljaje odgovorni ljudje povrnilo škodo. Na drugi strani je predvidena možnost poročev, bo da jih da ljudski odbor ali pa člani zadrugnega upravnega odbora.

Vsaki organizaciji, ki ima kakoličak pogoj za razvoj, so s tem zagotovljeni tisti pogoji, ki so jih doslej v naših vaseh, občinah in okrajih največkrat poudarjali kot razlog za težave v zadrugstvu. Čeprav je jasno, da to ni bil edini, pa tudi ne najpomembnejši razlog, vendar smo zdaj dosegli usaj to, da bomo lahko naposled začeli obravnavati zadeve zadrug na podlagi različnega položaja tako glede poslovnih računov v vsaki izmed njih kakor tudi glede pojmovanja vloge kmetijskega zadrugstva na splošno.

Stališče nekaterih krajevnih vodstev nasproti zadrugam je bilo doslej čisto nejasno, če že ne povsem ravnodušno. To najbolj dokazuje nad pol milijarde poslovnih zrug in dobra milijarda primanjkljajev, kar je konec lanskega leta bremenilo kot neplačan dolg mnogo kmetijskih zadrug in jim onemogočalo izpolnjevanje njihovih izredno važne naloge, in sicer tako gospodarske kot nosilke napredka kmetijstva kakor tudi politične kot nosilke razvijanja socialističnih odnosov na vasi.

Mnogi ljudski odbori, ki so čisto menili, da je v izgradnji socializma najvažnejše, da na široko trošijo sredstva za razne bolj ali manj potrebne investicije, niso uvideli potrebe, da bi dali iz teh sredstev karkoli za ozdravljenje zadrug, da bi jih čimprej usposobili za tisto vlogo, ki jo že lahko imajo v boju za socialistično preobrazbo vasi. Ali pa so na primer imeli za povsem normalno, da so podjetja, ki je začelo v finančne težave, prisložit na pomoč z vsemi razpoložljivimi gmojnimi sredstvi, s pritegnitvijo vseh političnih sil v okraju ali občini, kakor tudi z raznimi intervencijami pri višjih organih. Pri tem pa so hkrati na drugi strani ravnodušno prehajali prek dejstva, da ta ali ona zadruge zaradi neporavnanih računov in dolgov ne more poslovati in da so zato kmetje glede nalog s področja pospeševanja proizvodnje prepričani sami sebi, glede povečanja blagovne izmenjave s mestom pa raznim nakupovalcem in sploh neurejenemu stanju v prometu s kmetijskimi pridelki.

Krepitev gospodarske in družbene vloge kmetijskih zadrug nikoli ni bila nekakšno postransko vprašanje naše socialistične izgradnje, zdej pa se zlasti dobliva zelo važna pomen. Ta pomen mora zdej jasno do izraza, Ukrepi, ki jih uveljavlja in jih bo še uveljavljala federacija v uresničevanju politike krepitve kmetijskih zadrug, so lahko samo spodbuda in ustvarjanje splošnih pogojev za razvijanje ustrezne dejavnosti na področju zadrugstva. Neposredne gospodarske in politične uspehe pa je mož dojeti šele na mestu, predvsem z obravnavanjem organizacijskih, kadrovskih in drugih zadrugnih zadev, kakor tudi s političnim delom na vasi za okrepitev zavesti kmetov, da so njihove koristi tesno povezane z napredkom kmetijskega zadrugstva. M. B.

Franc Leskošek in Djuro Pucar v Zenici

Predsednik Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine Djuro Pucar in član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek sta včeraj skupno s članoma Republiškega izvršnega sveta Ljubom Babičem in Hairom Kapetanovićem obiskala metalurški kombinat v Zenici. Takoj po prihodu v Zenico sta imela v hotelu »Kasina« sestanek z gospodarskimi in političnimi voditelji železarnice, zenške občine in novega zenškega okraja. Po sestanku sta si tovariša Pucar in Leskošek okoli dve uri ogledovala nove objekte železarnice in se živo zanimala za stanje del.

O RENTABILNOSTI PROIZVODNJE IN GRADENJ ter drugih vprašanjih, ki se tičejo strokovnih kadrov

Sarajevo, 14. nov. (Tanjug). V dopoldanskem delu IV. kongresa inženirjev in tehnikov Jugoslavije, ki zaseda pod pokroviteljstvom predsednika republike v Sarajevu, so razpravljali o nekaterih najvažnejših problemih društev inženirjev in tehnikov in celotnega našega gospodarstva. Z boljšo in smotrnejšo uporabo sedanjih zmogljivosti bi zmanjšali dotok novih delavcev v vasi, s tem pa bi zmanjšali tudi potrebo po izgradnji novih delavskih stanovanj in uredili mnoge druge komunalne probleme. Razen tega je bilo slišati pripombe, da z nekaterimi gospodarskimi instrumenti ni dovolj zagotovljeno

rentabilnosti proizvodnje in gradnje, kar je zdaj, kakor so poudarili, eno izmed osrednjih vprašanj našega gospodarstva. Z boljšo in smotrnejšo uporabo sedanjih zmogljivosti bi zmanjšali dotok novih delavcev v vasi, s tem pa bi zmanjšali tudi potrebo po izgradnji novih delavskih stanovanj in uredili mnoge druge komunalne probleme. Razen tega je bilo slišati pripombe, da z nekaterimi gospodarskimi instrumenti ni dovolj zagotovljeno

spodbujanje delovne strdnosti in zato so kongresu predlagali, naj društva inženirjev in tehnikov pošljejo ustreznim organom svoje predloge v zvezi s tem.

Kongresu so tudi predlagali, naj bi pri Zdrženju ustanovili poseben center, ki bi zbiral elaborate in tehnično dokumentacijo posameznih podjetij, ki utegnejo koristiti tudi drugim podjetjem. Doslej so namreč mnoga podjetja za svoje potrebe čisto zbirala dokumentacijo, ki so jo že imela nekatera druga podjetja.

Kongres je dokaj na široko obravnaval strokovno odgovornost tehničnih kadrov. V referatu o strokovnih kadrih je rečeno, da bi lahko uredili privatno gospodarsko dejavnost tehničnih strokovnjakov, ki bi povečala strokovno odgovornost. Toda s kongresne tribune je bilo slišati tehtne ugovore zoper ta predlog. Pri tem je bilo rečeno, da bi to povzročilo fluktuacijo tehničnih kadrov v podjetjih. Spričo malotičnosti letnih so govorniki zagovarjali mnenje, da je strokovna odgovornost v podjetju večja od tiste, ki bi jo dosegli s privatnim strokovnim delom. Sprejeti so bili tudi predlogi, naj bi v prihodnje individualno delo inženirjev in tehnikov organizirali prek Zdrženja inženirjev in tehnikov.

Na kongresu je bilo sproženo tudi vprašanje večje odgovornosti strokovnih kadrov do skupnosti na splošno. Poudarjen je bil pomen družbene kontrole, na primer pri revidiranju projektov. Razen tega so tudi nekateri udeleženci kongresa, da bi moral v prihodnje vse strokovne člane raznih komisij s področja tehnike predlagati strokovna združenja.

Precej je bilo govora tudi o mladih strokovnjakih, ki prihajajo iz srednjih strokovnih šol in fakultet. Izražena je bila zahteva, naj bi te kadre postopoma uvedli v prakso. Kongres je obravnaval tudi problem državnih izpitov, glede katerih so v raznih republikah različni kriteriji.

ter so poudarjali, da je postala ovira v normalnem delu in razvoju zdravstvene službe, o velikih razlikah v zdravniških honorarjih v posameznih krajih itd. Govorniki so tudi o organizaciji osnovnih zdravstvenih ustanov ter njihovih nalogah, pristojnostih in finansiranju.

Posvetovanje se danes nadaljuje.

R. L.

Skupščina Zdrženja založniških podjetij Jugoslavije

V Novem Sadu se je včeraj začela prva letna skupščina Zdrženja založniških podjetij Jugoslavije. Upravni odbor Zdrženja je ugotovil, da se je v vseh desetih letih po vojni razmerje med izdanimi deli domačih in tujih avtorjev nenehno izboljševalo v prid domačih, tako na področju znanosti, kakor v leposlovju.

Kar zadeva težave, je bilo zlasti opozorjeno na problem zagotovitve papirja in tiskarskih storitev. Tako porabimo za tiskanje raznih obrazcev pri nas dvakrat več papirja, kakor za tiskanje knjig, revij in drugih publikacij.

Kamioni za preskrbo mest Za njihov nakup bodo dobila podjetja od Narodne banke posojilo na podlagi posebnega natečaja

Beograd, 14. nov. (Tanjug). Z odlokom Zveznega izvršnega sveta je omogočen nakup 250 kamionov od Tovarne avtomobilov v Mariboru za potrebe podjetij za promet s kmetijskimi pridelki v enajstih največjih mestih. Tovarna bo dobavila kamione do konca letošnjega in v prvem četrtletju prihodnjega leta.

Te kamione bo kupila uprava državnih materialnih rezerv, podjetja pa jih bodo kupovala prek nje. Za nakup kamionov bodo dobila podjetja od Narodne banke posojilo na podlagi posebnega natečaja, tako da bodo polovico vrednosti kamionov plačala iz lastnih skladov. Posojilo bo dolgoročno s skrajnim rokom odplačila v desetih letih. V zvezi z odlokom Zveznega izvršnega sveta o nakupu kamionov za preskrbo mest v Zvezi trgovinskih zbornic poudarjajo, da se bo s tem znatno zboljšala preskrba naših mest s kmetijskimi pridelki.

Na posvetovanju o preskrbi velikih mest in industrijskih središč, ki je bilo v oktobru, so opozorili na to, da je eden glavnih vzrokov neurejene preskrbe trga s kmetijskimi pridelki pomanjkljiva tehnična oprema trgovinskih podjetij, predvsem pa nezadosten in obrabljen vozni park. Potem je Zvezni izvršni svet organiziral anketo o stanju prometa in njegovemu vplivu na preskrbo trgov in naraščajo prodajnih cen. Anketa je pokazala, da so prevozna sredstva trgovinskih podjetij v zelo slabem stanju, tako da je bilo često oteženo celo razvažanje kmetijskih pridelkov od skladišč do prodajalnih mest.

Razen nakupa teh kamionov proučujejo na pristojnem mestu še druge ukrepe, da bi se zboljšala razmere v prometu ter zagotovila enakomernost in hitrejši dovolj kmetijskih pridelkov v mesta in industrijska središča.

Kako se uveljavlja zdravstvena zaščita zavarovancev

V Zveznem zavodu za socialno zavarovanje v Beogradu se je začelo včeraj posvetovanje predstavnikov vseh republiških zavodov in zdravnikov, zaposlenih v zdravstvenih ustanovah in organih zdravstvene službe iz vse države. Direktor Zveznega zavoda Zdenko Has je rekel, da je cilj tega posvetovanja proučiti dosedanje izkušnje v uporabi novega zakona o zdravstvenem zavarovanju in povzeti sklope glede ukrepov, izvirajočih iz zakona, in glede morebitne spremembe posameznih ukrepov, da bi ta zakon bolje izpolnjevali.

Na dnevnem redu so naslednja vprašanja: zdravniški pregledi — organizacija zdravljenja, način pošiljanja na zdravljenje, posebni pregledi in zdravljenje pri specializiranih; cene zdravstvenih storitev, njihovo obračunavanje ter razmerje med službo socialnega zavarovanja in zdravstvenimi ustanovami; predpisovanje zdravil in postopek z recepti; zdravljenje v bolnišnicah in sanatorijih; zdravljenje v naravnih zdraviliških in tujni; dodeljevanje ortopedskih sredstev in pomagala, delo za preventivno zaščito; doplačilo namesto plače in ostale socialne dajatve.

Ansambel Kitajskega klasičnega gledališča prispel v Beograd

Včeraj je prispel v Beograd ansambel klasičnega kitajskega gledališča. V naši državi bo nastopil v Beogradu, Kreki, Sarajevu, Skoplju, Zagrebu in Ljubljani z več klasičnimi gledališkimi deli, raznimi plesnimi in glasbenimi točkami. Ansambel je prispel v našo državo po uspešnem gostovanju v več evropskih deželah. Iz Jugoslavije bodo kitajski umetniki odpotovali v Avstrijo, Nemčijo, Italijo in Svico. V ansamblu je 82 članov pekinjske opere in umetniškega gledališča iz Lionanina.

Obmejni promet med Avstrijo in Jugoslavijo

Na Jesenicah se je sestala mešana komisija predstavnikov avstrijskih in jugoslovanskih železnic, ki je proučila vprašanja obmejne železniškega prometa, predvsem elektrifikacijo proga med postajama Področca na avstrijski in Jesenice na jugoslovanski strani. Komisija je sklenila, da bodo dela na elektrifikaciji proge začeli prihodnji teden. Strokovnjaki sodijo, da bodo delo zaključili do konca januarja 1956.

Razstava Mire Pregljeve

V Mali galeriji v Ljubljani je bila sinoči uradna otvoritev razstave akad. slikarke Mire Pregljeve. Slikarka, ki je študirala na slikarski akademiji v Zagrebu, je razstavljala mnogo predvno tako doma kot v tujini, po letu 1945 pa je najrednejši gost Male galerije v Ljubljani in je našemu likovnemu občinstvu dobro znana. Otvoritev njene sedanje razstave je žal prisostvovalo malo in le premalo ljudi. Od slovenskih kulturnih delavcev samo slikar Tone Kraj, o slikarici in njenem delu je ob tej priložnosti govorila v imenu odbora Društva likovnih umetnikov Slovenije tovarišica Alenka Gerlovičeva, ki je tudi uradno odprla razstavo. Mira Pregljeva razstavila te pot nad dvajset novih del, v katerih jo, kakor kaže, zanima predvsem priroda in človek v njej. Slike samo na govore tudi o tehničnem oblikovnem napredku, ki ga je plodna litajska slikarka dosegla v času od zadnje razstave.

Priprave na proslavo DESETLETNICE Društva novinarjev Slovenije

Ljubljana, 14. nov. (Tanjug). Društvo novinarjev Slovenije pripravlja v sodelovanju s tiskarskimi podjetji, Zdrženjem grafičnih podjetij in Muzejem narodne osvoboditve v razstavnih prostorih »Slavije« v Ljubljani razstavo, ki bo prikazala razvoj tiska med NOR in v desetih letih po vojni. Razen tega pripravljajo podobno razstavo v Mariboru, Celju, Kranju, Kopru in Murski Soboti. S sodelovanjem s podjetjema »Telekomunikacije« in »Iskra« bodo organizirali tudi radijsko razstavo.

Ob desetletnici povojnega jugoslovanskega tiska bo v Ljubljani tudi svečan koncert, na katerem bodo sodelovali zbor Glasbene Matice, orkester Slovenske filharmonije in prvaki ljubljanske Opere.

Podobne umetniške prireditve bodo v Mariboru, Celju in Kranju. Društvo novinarjev Slovenije bo organiziralo v raznih krajih republike tudi ustne časopise. Med proslavo bo izšlo družbeno glasilo »Novinar« v povečanem obsegu in nakladi. V tej številki, posvečeni problemom novinarstva, bodo objavljene tudi članki uglednih političnih delavcev Slovenije. Predviden je tudi obisk šolske mladine v tiskarnah in podobnih podjetjih, ekipa filmskih snemalcev pa bo posnela krajši film, ki bo prikazal pot od nastanka vesti do njihove objave v časnikih.

NAROČNIKI LJUDSKE PRAVICE SO ZAVAROVANI

Dr. Korošec-Stojadinovičeva vlada, ki je zamenjala Jevtičev 24. junija 1935, ni izpolnila svoje obljube, da bo razpisala tajne volitve v parlament in občinske odbore, raje se je naslonila na poslance, ki so bili izvoljeni na Jevtičevi listi in na občinske odbore, ki so bili izvoljeni poleti leta 1933, ko je vladala Jugoslaviji diktatorska vlada dr. Milana Srakića (od 2. novembra 1932 do 27. januarja 1934), y kateri sta Slovence predstavljala dr. Albert Kramer kot minister brez področja in Ivan Pucej kot minister za socialno politiko in zdravstvo.

Edine volitve, ki jih je leta 1935 razpisala v Sloveniji Stojadinovič-Koroščeva vlada, so bile občinske volitve na Jeziču dne 15. decembra, in se te niso bile tajne, temveč javne.

Čeprav so bile občinske volitve na Jeziču samo krajevnega pomena, so važne zaradi tega, ker se bila proti režimski listi JRZ prvič javno postavljena lista Slovenske ljudske fronte.

»Ljudska pravica«, ki je za te volitve izšla v posebni izdaji na dveh straneh in je volitvam posvetila še vrsto letakov, je bila listi Slovenske ljudske fronte glavna opora v volilnem boju. Klerikalni agitatorji so prodane izvede »Ljudske pravice« zbirali na Jeziču po hišah in jih nato v bližini volilnih sežgali. Tudi s tem so hoteli poka-

zati svojo moč in oblast, toda študentje-levičarji, ki so sodelovali pri volilni agitaciji za opozicijsko listo, so kaj hitro zbrali skupaj nekaj izvodov klerikalnih listov in jih sežgali na istem mestu. Orožništva ni bilo blizu, toda ne zaradi tega, da bi naj bilo na zunaj videti, da JRZ ne uporablja orožnikov za pritisk nad volilce, temveč zaradi tega, da bi klerikalni agitatorji lahko vršili čim bolj nekontrolirano svoje provokacije in nasilstva. JRZ je namreč vedela, da se na »stražarske« liste so dobili od klerofašističnega glasila »Straža v viharju« blazne lahko bolj zaneslo kot na orožnike, ki so do junija 1935. I ta služili Jevtiču proti SLS. Z zametavo višjih orožniških komandantov, ki je sledila, si je JRZ tudi orožništvo popolnoma podredila.

Iz pisanja »Slovenca« se vidi, da JRZ ni izbirala metod. O »Ljudski pravici« piše, da je bila zastoj razdeljena, četudi se vzdržuje samo z naročninami itd. »Slovenec« šteje 290 z dne 17. decembra 1935 piše dobesedno: »... neki ljubljanski pisatelj ze-

PRED TEDNOM TISKA

VOLILNI BOJ ob občinskih volitvah pred dvajsetimi leti in njegov odmev v tisku

IVAN KREFT

vpostevani marksistični buditelj, je večkrat zadel na Jeziču »po opravičnih« pred razpisom občinskih volitev jih ni imel; noč je vse vasi preplavila z letaki: »Ljudska pravica« je izšla samo zaradi volitev v tej majhni predmestni občini v posebni izdaji, v 500 izvodih so jo zastoj razdelili po vaseh — sicer se pa »Ljudska pravica« vzdržuje »samo z naročninami«; vse sile, ki so se na zunaj združile na listi g. Doviča, so bile na delu »Slovenec« sedaj citira »Ljudsko pravico« — op. I. K. »da zmaga črna Slovenska ljudska fronta in s tem poteka slovenskemu narodu, kako se ima opredeliti pri vseh bodočih borbah in kaj mu je storiti, ako hoče priti do svojih naravnih pravic in do svoje politične svobode...« Brez katerekoli organizacije, je brez katerekoli večjega upravnega odbora se je iz skupnosti vasi te občine izluščilo močno gibanje, za katerim ne stoji nihče drugi kakor vaa delovna masa teh vasi...

V takem primeru se ne moremo vmešavati v skladnost ali neskladnost posameznih osebnosti na volilni listi, nego moramo s polnim zadovoljstvom sprejeti voljo delovnega ljudstva te občine in brez oklevanja podpreti akcijo te enotne Slovenske ljudske fronte.

V zvezi s pripravami za te volitve je bilo več ilegalnih sestankov z volivci. Ko so tudi ti sestanki bili onemogočeni zaradi velikega terora, je Slovenska ljudska fronta (»Ljudska pravica«) izdala letak, ki je izšel legalno, a je bil takoj zaplenjen. Uvodni del letaka takole opisuje težave, ki jih je delal režim opoziciji v predvolilnih pripravah:

»Volivci! Slovenska ljudska fronta nastopa danes pri občinskih volitvah na Jeziču prvič pred našo javnost in sicer z volilno listino — Dovič Ignac, kmet iz Male vasi. Volivci! Naše gibanje je zraslo iz delovnega ljudstva samega, brez višjih komand od zgoraj, z edinim cil-

jem, da se borimo za pravice slovenskega delovnega ljudstva in vsega slovenskega naroda. Kandidate te liste je postavilo ljudstvo iz svoje volje in po svoji pravednosti. Zeleni smo, da bi kandidate pretreslo ljudstvo na širih volilnih sestankih, a ni naša krivda, če to ni bilo mogoče. Vsakdo naj se zaveda, da je bila lista sestavljena v najtežjih okoliščinah, vsakdo naj glasuje za volje, vse osebne pomisleke na stran.

Naša pota so jasna in svobodna, ravnalji se bomo vedno le po željah občanov, ki nam bodo zaupali svoje glasove. Zato pozivamo vse občane iz Jeziča, Tomačevega, Jarš, Savelj, Kleč, Male vasi, Stojice, Črnuč, Dobrave, Jevše in Nadgorice, da na dan 15. decembra glasujejo pri občinskih volitvah.

Četudi so klerofašisti po prvem letaku teror se povečali, je bil tiskan še en legalni letak, v katerem je ugotovljeno, da za javne volitve in teror odgovarja JRZ. V letaku so navedene tudi vse konkretne zahteve občanov občine Jeziča. Citiramo same prvi del letaka: »Volivci občine Jeziča! — Da-

nes že vsakdo ve, zakaj so 15. decembra občinske volitve baš na Jeziču, dočim jih v drugih okolških občinah Ljubljane ni. Te volitve so javne po zaslugi radikalov, ki znajo mnogo obljubljati, pa nič dobrega storiti. Po njihovem prizadevanju so nam bila onemogočena tudi vsa zborovanja in sestanki. Predsednik jezeške radikalne organizacije je pač upal, da bo na te način vložena samo njegova lista in da bo na ta način pokazal navzgor, da so Ježenci za radikalnega ljubljanskega advokata.

Toda mi kmetje, delavci in obrtniki ne moremo biti več igračka v rokah kateregoli gospoda, ki nas pozna samo takrat, kadar gre za njegovo interese. Mi se ne damo več igrati po nobeni protiljudski politični skupini, ker bridko občutimo, kam so nas taki gospodje in skupine pripeljali. Mi se zavedamo, da je za vse nas edina pot in edina rešitev v nestranski Zvezi delovnega ljudstva, v splošnem nastopu kmetov, delavcev, obrtnikov in nameščencev.

Drugi se hočejo v teh težkih časih igrati z našo občino in njenim gospodarstvom, mi pa zahtevamo resnično in popolno občinsko samoupravo, v kateri naj prvi zastopniki upravičenih teženj jezeških občanov vodijo poštno gospodarstvo, ki bo v prid vsem občanom, ne samo vrstaštem ene stranke.

(Se nadaljuje)

DANES PO SVETU

SPREMEMBE V ARGENTINI

POSEBNI POLITIČNI ODBOR OZN

Lonardi izročil oblast vojski

Novi predsednik je general Pedro Aramburu — Člani nacionalne posvetovalne junte preklicali svoj odstop — Program novega predsednika

Buenos Aires, 14. nov. (AP). — Predsedstvo Argentine je objavilo danes komuniké, v katerem so pojasnjene spremembe, do katerih je prišlo sinoči. V njem je poudarjeno, da vladna kriza nikakor ne bo spremenila ciljev revolucije. Nesoglasja, ki so pripravila generala Lonardija do tega, da je izročil oblast vojski, je rešeno v komunikéju — so posledica različnega mnenja glede izbire oseb, ki naj bi opravljale vladne funkcije, in to je edini vzrok spora.

General Lonardi je notranjemu in pravosodnemu ministru Eduardu Busu sporočil predvečerašnjim, da namerava razdeliti to ministrstvo na dva resorja, resor notranjih zadev pa zaupati Luisu Marii de Pablo Pardu. Bus je odklonil resor pravosodnega ministrstva, ki mu ga je ponudil Lonardi. Ta resor so kasneje dali Velaru de Irigonelli in ti ukrepi so povzročili nezadovoljstvo oboje strani.

Zatem je prišlo do odstopa članov nacionalne posvetovalne junte, ki pripada radikalni socialistični, krščansko demokratični, demokratični in demokratično progresistični stranki.

General Lonardi pa je vztrajal na svojem stališču, in pred krizo, ki je izbruhnila, sklenil svojo oblast izročiti vojski, ki je ta položaj enodušno zaupala generalu Pedru Aramburu.

Na koncu komunikéja je rečeno, da je novi predsednik Aramburu zaupal resor notranjega ministrstva Eduardu Busu, ki bo začasno opravljal tudi posle pravosodnega ministra.

Biografija novega predsednika

Novi argentinski predsednik divizijski general Pedro Aramburu, star 52 let, je bil po 1939. profesor na Vojni akademiji, zatem pa generalni direktor žandarmerije. Čin polkovnika je dobil 1947. brigadnega generala 1951. divizijskega pa 1954., ko je bil imenovan za direktorja Vojne akademije. Po Peronovem padcu je bil imenovan za načelnika generalštaba argentinske vojske.

»Vojaška revolucionarna junta«

Pozno sinoči so tu ustanovili novo vojaško revolucionarno junto, v kateri so podpredsednik vladne admiral Rojas ter ministri za vojsko, mornarico in letalstvo. Nova junta bo podpisovala odloke in zakone, ki jih bo na podlagi zakonodajne oblasti izdal začasni predsednik general Aramburu. Junta bo tudi odobrvala osnutke izjav in druge pomembne ukrepe, ki jih bo storil predsednik.

Na povabilo novega predsednika Arambure so člani nacionalne po-

svetovalne junte preklicali svoj odstop, ki so ga sporočili večeraj zjutraj.

Novi zunanji minister

Luis Podesta Costa je bil imenovan za novega argentinskega zunanjega ministra. Costa je profesor mednarodnega prava in poklicni diplomat.

Istovetni cilji

V poslanici, ki jo je sinoči po zaprežgi naslovil na argentinski narod, je novi predsednik general Aramburu izjavil, da je general Lonardi izročil oblast vojski, zavoljo težav, ki jim ni bil kos. Zatem je izjavil, da so njegovi cilji istovetni s tistimi, ki sta jih že izrazila bivši predsednik Lonardi in podpredsednik Rojas. General Aramburu je potem poudaril, da bodo delavci obdržali in razširili svoje pridobitve, da pa je treba žrtve, ki jih terja gospodarski položaj države, porazdeliti na vse v skladu s gospodarskimi možnostmi.

Še eno pojasnilo

Tajništvo za tisk in kulturno dejavnost je prav tako objavilo komuniké, v katerem navaja vzroke dogodkov, ki so privedli do odstopa začasnega predsednika Argentine generala Lonardija.

U Nu odpotoval v Rangun

Stalingrad, 14. nov. (TASS). Predsednik burmanske vlade U Nu je danes odpotoval iz Stalingrada v Rangun. V Stalingradu je prispel večeraj po obisku v Varšavi. Med svojim kratkotrajnim bivanjem v Stalingradu si je med drugim ogledal tudi vojaški muzej.

Demanti iz Ria de Janeira

Rio de Janeiro, 14. nov. (AFP). V poročilu, ki ga je nocoj objavil šef policije, je rečeno, da so popolnoma neresnične govorice, da misli začasni predsednik republike Ramos odstopiti. Poročilo tudi zanika, da je v državi Pernambuc izbruhnila revolucija.

in do prihoda generala Pedra Arambure na krmilo.

V komunikéju je rečeno, da je bil general Lonardi ves čas obkrožen od »skupnice reakcionarjev, ki so se izdajali za katoličane, da bi lahko lažje dosegli svoje cilje.« V komunikéju je dalje rečeno, da se je ta skupina na vse kripilje prizadevala, da bi »papačila enodušno voljo naroda in vojske«. Potemtakem, je rečeno dalje, je položaj terjal dokončno ureditev, »da bi rešili pristno ljudski in republikanski značaj osvobodilne revolucije«.

Preosnova vlade

Buenos Aires, 14. nov. (AFP). Danes je bila preosnovana argentinske vlade. Za novega finančnega ministra je bil imenovan Eugenio Blanco, za ministra za trgovino Juan Lhamasares, za ministra za javna dela Pedro Menhiondi, za novega ministra za transport pa upokojeni kapetan fregate Sadi Bone.

ZA ZMANJSANJE NAPETOSTI NA EGIPTOVSKO-IZRAELSKI MEJI

Naser odgovoril na predlog OZN

Burnsov predlog o »supper conia« pri El Audži

Kairo, 14. novembra. (Reuter). V poluradnih krogih izjavljajo, da je egiptovski ministrijski predsednik Naser odgovoril na predlog OZN na zmanjšanje napetosti na egiptovsko-izraelski meji. V teh krogih pravijo, da je Naser izročil odgovor egiptovske vlade vodji komisije OZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini generalu Burnsu, ki se je večeraj iz Kaira vrnil v Jeruzalem.

Čeprav podrobnosti Burnsovega predloga niso znane, sodijo v diplomatskih krogih, da gre predvsem za ustanovitev »supper cone«, široke 12 km, na področju sedanje demilitarizirane cone pri El Audži. Isti krogi tudi pravijo, da vsebuje predlog tudi poziv izraelskim in egiptovskim četam, naj se umaknejo za 6 km.

Sestanek odbora za bojkot Izraela

Kairo, 14. nov. (Tanjug). Iz Bagdada poročajo, da je bil zaključen sestanek odbora za bojkot Izraela. Generalni direktor tega odbora Abdel Kerim je izrazil zadovoljstvo s prihozi doseženih uspehov. Dejal je, da bodo predloge o tem vprašanju v krat-

Spaak o svojih razgovorih v Bonnu

Bonn, 14. nov. (Tanjug). Belgijski zunanji minister Paul Henri Spaak, ki je na uradnem obisku v Bonnu, je danes izjavil novinarjem, da so njegovi razgovori z zahodnonemškimi predstavniki »o ponovnem oživiljanju evropskih idej« potekali v izredno pristranskem vzdušju, zlasti še, ker imata Belgija in Zahodna Nemčija o tem vprašanju »sila podobno stališče«. Spaak je opozoril, da ne bi smeli biti »preveč zadovoljni« s sedanjim napredkom na področju evropskega sodelovanja.

lahko prodre v tej državi še bolj proti severu. Ko smo se že poslavljali, je prišel uslužbenec s tremi bananami v roki. »Vzemite, prosimo, za spomin naše, švedske banane.« Res niso bile tako lepe, napete, kakršne smo videli uvožene v trgovinah, ko pa smo jih čez nekaj dni pokusili, so bile prav dobre.

Ogledali smo si še nekaj večjih posestev. Proizvodnja je povsod razmeroma velika, kmetje imajo precej strojev in malo delovne sile. Zanimalo me je še, kako gospodarji mali kmet. Drugi dan smo ga našli. In rad je privolil, da bi ga obiskali. Rekel sem, da smo ga našli. Res je tako. Na jugu je namreč le malo majhnih kmetov. Bivši mali kmetje so v osemdesetih letih zapustili svojo zemljo, ki jih ni mogla rediti, ter odšli za delom v mesta ali pa po svetu. Čez meje njihovih posestev pa so zaozari plugi premožnejših kmetov. Drugače pa je nekoliko bolj proti severu. Tam je še mnogo kmetov z manjšimi kmetijami in z malo rodovitne zemlje.

Johan Persson je bil kmetijski delavec. Pred desetimi leti je kupil 5 ha zemlje. Njegova hiša je sicer starejša, ima pa v njej hladilnik, električni štedilnik in telefon. Redi štiri krave. Dnevno prodaja po 60 litrov mleka. Traktorja nima. Zorje mu sosed, Persson pa mu mora to uslugo odslužiti z delom. Poljska dela opravlja s konjem. Premožnejši kmetje v glavnem konj nimajo več. Konje je namreč treba krmiti vse leto, pa tudi sicer je z njimi zmeraj precej dela. S traktorjem pa se je treba ukvarjati samo, kadar dela.

V svinjaku ima Persson pet prašičev. Štiri bo v pozni jeseni prodal, enega pa bo obdržal zase. Redi tudi 30 kokoši. Na polju prideluje na pol hektara krompir, na drugi zemlji pa slad-

Obpravnavna problema palestinskih beguncev

Na ozemlju arabskih dežel živi kakih 887.000 arabskih beguncev

New York, 14. nov. (AP). — Posebni politični odbor OZN je začel danes obravnavati enega izmed najdelikatnejših proble-

ZDA ne bodo nasprotovale sprejetju vzhodnoevropskih držav v OZN

New York, 13. nov. (AP). Vojdja delegacije ZDA v OZN Cabot Lodge je sinoči izjavil, da ZDA ne bodo nasprotovale sprejetju vzhodnoevropskih držav v OZN. Dejal je, da se bodo ZDA vzdržale glasovanja o sprejetju Albanije, Bolgarije, Madžarske in Romunije, glasovale pa bodo proti sprejetju Mongolije.

Lodge je zatem poudaril, da bodo ZDA glasovale za sprejetje Italije, Avstrije, Finske, Irske, Portugalske, Španije, Kambodže, Ceylona, Japonske, Jordana, Laosa, Libije in Nepala v OZN.

mov, kar jih je na dnevnem redu — položaj arabskih beguncev iz Palestine. Napet položaj na mejah med Izraelom in arabskimi deželami je še povečal zanimanje za ta problem.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

Agencija OZN za pomoč palestinskim beguncem je v začetku tega meseca sporočila, da živi več kot 200.000 palestinskih Arabcev vzdolž izraelske meje na področju Gaze, kakor tudi vzdolž jordansko-izraelske meje.

Direktor te agencije Labouisse je izjavil, da ima »za svojo dolžnost, poudariti veliko trpljenje, kateremu so izpostavljene posamezne skupine beguncev« vzdolž teh meja. Rekel je, da so potrebni »politični sklepi«, da bi ta položaj izboljšali.

tem paktu ustanovili tudi dva stalna odbora — vojaški in gospodarski.

Eisenhower odpotoval na svoje posestvo

Washington, 14. nov. (AFP). — Predsednik ZDA Eisenhower se je danes odpeljal z avtomobilom iz Washingtona na svoje posestvo v Gettysburgu (Pensilvanija), kjer bo ostal šest tednov.

POGAJANJA MED JUGOSLOVANSKO IN POLJSKO GOSPODARSKO DELEGACIJO

PODPIS GOSPODARSKIH SPORAZUMOV S POLJSKO

Varšava, 14. nov. (Tanjug). V zadnjih dneh, so bila v Varšavi pogajanja med jugoslovansko gospodarsko delegacijo pod vodstvom člana Zveznega izoršnega sveta Nikola Minčeva in poljsko gospodarsko delegacijo pod vodstvom podpredsednika vlade Tadeusza Gejeja.

Pogajanja so minila v prijateljskem vzdušju medsebojnega razumevanja in bila navdihnena s težnjo po razvoju in krepitvi medsebojnih gospodarskih odnosov.

Ob zaključku predpogajanj je bil danes podpisan protokol o trgovinski izmenjavi med obema deželama v prihodnjem letu. Vrednost trgovinske menjave bo znašala okrog 14 milijonov dolarjev v vsaki smeri. Blagovna menjava med obema deželama bo tako v prihodnjem letu dvakrat večja kakor letos.

Poljska bo izvažala v Jugoslavijo predvsem premog, koks, valjane izdelke, kemikalije, sladkor in stroje, kakor tudi proizvode za široko potrošnjo. Jugoslavija pa bo med drugim izvažala na Poljsko svinco, cinkov in pirnitni koncentrat, kromovo rudo, barij, les, celulozo, tanin, koruzo, stroje in tobak. Predviden je tudi izvoz potrošnega blaga — obutve, usnjene galanterije in konfekcije, volne, presnega in suhega sadja.

Podpisan je bil tudi sporazum o znanstveno-tehničnem sodelova-

nju, na podlagi katerega bosta obe vladi zagotovili upostavitve znanstveno-tehničnega sodelovanja med ustreznimi organi in podjetji obeh dežel. Sporazum predvideva med drugim izmenjavo specialistov, prakso za strokovnjake in menjavo znanstveno raziskovalnega gradiva.

Razen tega je bil podpisan tudi sporazum o letalskem prometu, obravnavali pa so tudi vprašanje turističnega prometa in sprejeti ustrezne sklepe. Na pogajanjih so obravnavali tudi vprašanje pošiljk Poljske investicijske opreme Jugoslaviji. Poljska vlada je pripravljena odobriti Jugoslaviji kredit z 2% obrestmi in z ugodnimi roki odplačila za pošiljke opreme za živilsko industrijo, rudarstvo in železnice.

Tajnik stranke Tudeh obsojen na smrt

Teheran, 14. nov. (AFP). Vojaško sodišče v Teheranu je obsodilo na smrt nekdanjega tajnika CK stranke Tudeh — Mor-teza Jazdija.

S POTI PO SVEDSKI

IVAN SINKOVEC

Srečanja s kmetijstvom

(Nadaljevanje)

V rodovitni južni Švedski, med Lundom in Malmöjem, je majhen kraj Alnarp, ki pa ga poznanj skoraj po vsej državi. Zlasti kmetje vedo zanj, saj v svojih časnih čisto bero o novih dognanjih na področju poljedelstva, živinoreje, mlekarstva, sadjarstva itd., doseženih v alnarpkem inštitutu za kmetijstvo, mlekarstvo in vrtnarstvo. Razen tega je tu ustanova v zadnjih letih razposlala med kmetijske strokovnjake in kmete že 90 poročil o uspehih svojih raziskav, nekatera med njimi v precejšnji nakladi.

Inštitut bo kmalu praznoval stoletnico svojega dela. Seveda ni bil vedno tak kakor zdaj, doživel je mnoge dopolnitve in reorganizacije. Od leta 1933 je razen kmetijske visoke šole v Ultuni najvišja kmetijska znanstvena ustanova. Zdej ima tri učne oddelke: kmetijski, mlekarški in vrtnarski ter mlekarški in vrtnarski poizkusni oddelki. Od tod gre vsako leto v kmetijstvo lepo število novih strokovnjakov.

Kmetijski učni oddelki prireja enoletne obratovodske tečaje, namenjene zlasti samostojnim velikim in srednjim kmetom ter višjim kmetijskim uradnikom. V dveletni poljedelski šoli se uče gojenci zlasti opravljati in voditi kmetijska dela. Šola prireja tudi tečaje, v katerih se kmetje, kmetijski uslužbenci in hlevski nadzorniki praktično in teoretično izsolajo. Vsako leto pa pride še več krajših tečajev o podkovstvu ter uporabi in popraviljanju strojev.

Ogledali smo si tudi del nad 300 ha obsega jočega inštitutskega posestva z moderno urejenimi poslopji, stroji in napravami. Na treh četrтинah njiv pridelujejo sladkorno peso, krmno repo, krompir, pšenico in druga žita. Z dvema novima strojema so ob našem prihodu pullili sladkorno peso. Stroj jo izpulil, odreže perje, nato pa večje količine skupaj odlaga na njivo. V enem dnevu populi peso na enem do poldrugem hektaru. In kakšni so donosi? V zadnjih desetih letih so pridelali na hektar povprečno ozirom pšenice 4422 kg, rži 3899, sladkorne pese 38.119, lanu 2077, fižola 2153 in krompirja (največ zgodnjega) 16.517 kg.

Na pašnikih so se pasle belo-črne krave. Na posestvu jih rede okrog 130. V zadnjih petih letih da krava letno povprečno po 5327 kg mleka ali 208 kg masla, kar pa je v primerjavi s povprečjem mleka od leta 1934 do 1943 skoraj za 140 kg manj. Odpadke svoje mlekarne koristno porabijo za rejo 500 do 600 prašičev. Ne rede pa jih zaradi masti, marveč le za meso. Zato so za zakol najbolj primerni pri 95 kg.

Mlekarški učni oddelki obsega triletni mlekarški inženirski tečaj, v katerem se izobrazijo učitelji mlekarstva, mlekarški svetovalci,

uradniki za poizkuse, kontrolo in tovarne mlekarških strojev ter obratovodje velikih mlekar. Razen tega imajo enoletno mlekarško šolo, iz katere pridejo zlasti delovodje za mlekarne. V moderni mlekarni se gojenci praktično uče ravnanja z mlekom in izdelovati različne mlečne izdelke. Mlekarica dobi dnevno od 20 do 25 tisoč litrov mleka. Polnomastno mleko razpošiljajo v steklenicah. Masla izdelajo letno nekaj nad 200, sira pa nad 250 ton. Sira izdelujejo deset vrst. Poskušali smo nekaj tednov star sir, pa tudi uležan, star osem mesecev, eno in dve leti. Vsak ima svoj poseben okus. Po kakovostnem stru slovi mlekarica na Švedskem, pa tudi izven meja, kamor ga izvažajo. Povpraševanje po njem je veliko, zmeraj ga primanjkuje. Približno 40% mleka, ki ga dobe dnevno, vrnejo dobaviteljem kot posneto mleko za prašiče in živino.

Na vrtu, kjer se praktično izobražujejo gojenci dveletnega višjega vrtnarskega tečaja in vrtnarske šole, smo se čudili, videč, kaj vse uspeva v tej severni deželi. Mnoge rastline uspevajo seveda le pod steklom. Pri vrtnarski

Pokrajina v južni Švedski

hišici smo z brajde odtrgali grozd, ki sicer ni imel sladkobe našega grozda, kisel pa tudi ni bil. Pod steklom goje paradiznike in papriko, in sicer v precejšnji količinah. Na prostem raste jagode, ob steni mandeljni, križani seveda z neko odpornejšo rastlino, da kljubujejo ostremu podnebju. Pod steklom stredo pa cveto posejanih 1700 dreves 500 sadnih vrst. Spremljevalec nam je dejal, da upajo, da bodo v 15 letih krili v glavnem potrebe Švedske po jabolkih in še nekaterih vrstah sadja. Sadje goje čedalje više proti severu. Pot mu utirajo številni poizkusi, ki jih dela inštitut v mnogih krajih od juga do severa. Pa ne samo sadje, tudi sočivje

OB RAZPRAVAH O »POLDELAVCIH«

SLUŽIJO V TOVARNI, DELAJO PA NA KMETIH

Na plačnih seznamih gospodarskih organizacij v Mariboru in njegovi okolici je nad 10.000 ljudi s kmečkimi dohodki

V industrijskih in drugih podjetjih na področju bivšega mariborskega mestnega ljudskega odbora in bivšega mariborskega okoliškega okraja je zaposlenih nad 7500 zemljiških posestnikov, najmanj 2000 kmečkih sinov in hčera ter okrog 1000 ljudi, ki s kmečkimi posestniki vodijo skupno gospodinjstvo. Navedena števila niso v celoti ugotovljena statistično. Zavod za socialno zavarovanje in vodstva gospodarskih organizacij namreč ne razpolagajo z vsemi tovrstnimi podatki. Vendar po mnenju poznavalcev razmer ne gre tu za nikarkršna pretiravanja, marveč prej za nasprotno.

Najprej nekaj stavkov o pol-delavcih z minimalnimi kmečkimi dohodki in o tistih, ki s posestniki majhnih kosov zemlje vodijo skupno gospodinjstvo, a imajo tako kot prvi otroke in prejema-jo zanje bolj ali manj zmanjšane dodatke. Obojih skupaj je v industrijskih in drugih podjetjih zaposlenih blizu 3500. Po cenzusnih skupinah: 1398 jih plačuje do 100 dinarjev dohodnine na družinskega člana letno, 1210 od 101 do 180 dinarjev, 547 od 181 do 280 dinarjev, 323 pa od 281 do 380 dinarjev letno. In drugače: 1269 jih ima na skrbi po enega otroka, 1057 po dva, 570 po tri, 327 po štiri, 160 po pet, 72 po šest, 18 po sedem in 5 po osem otrok.

Gre torej za kmečke ljudi, ki posedujejo po 5 arov in več obdelovalne zemlje — dovolj za zmanjšanje otroških dodatkov, a premalo za vzdrževanje družine. Zaradi slednjega so si v minulem desetletju poiskali zaposlitev v tovarnah ter pri gradbenih in drugih podjetjih. Na izbiri jim je sicer bila tudi druga možnost: dinarsko delo pri večjih kmetih. Vendar zanjo se niso kdo ve kako zanimali. Zlasti pred petimi, šestimi, sedmimi leti — pač tedaj, ko je bila gneča pred vrati pisarn tovarniških personalnih referentov najbolj zaželena — je bilo namreč na vsi razmeroma precej delovne sile. Zato je bilo ddnarstvo slabo cenjeno in sploščalo se je na vrat na nos v industrijska in gradbena podjetja, kjer je povrh vsako med omenjenimi 3500 vaščani s kmečkimi dohodki socialno zavarovan in hkrati deležen otroških dodatkov, ki so sicer zmanjšani, a vseeno marsikomu nanose več kot njegova minimalna delavska plača.

Maribor — dravski most

Te ugotovitve veljajo v glavnem tudi za približno 2000 pol-delavcev z manj kot 5 ari obdelovalne zemlje in za 300 ali 400 ljudi, ki s tako revnimi posestniki žive v skupnem gospodinjstvu. V glavnem — kajti razlika je malone le ta, da tisti, ki imajo na skrbi otroke, prejema-jo zanje polne dodatke.

Edinstvena konjunktura v prid delovne sile kmečkega zaledja pa je v tovarne in druga podjetja prignala še blizu 1500 vaščanov, ki posedujejo tolikšne obdelovalne površine, da za svoje otroke niso deležni niti zmanjšanih dodatkov, dalje kakih 1000 kmečkih ljudi brez otrok ter končno najmanj 2000 sinov in hčera malih, srednjih in prav tako velikih kmetov.

Na plačnih seznamih gospodarskih organizacij je potemtakem nad 10.000 ljudi, ki so z eno nogo na lastni zemlji. To pa je vse prej kot malenkost, saj so v letošnjih prvih sedmih mesecih beležili na področju bivšega mariborskega mestnega ljudskega odbora in bivšega mariborskega okoliškega okraja povprečno 52.799 socialno zavarovanih.

Na plačnih seznamih gospodarskih organizacij je potemtakem nad 10.000 ljudi, ki so z eno nogo na lastni zemlji. To pa je vse prej kot malenkost, saj so v letošnjih prvih sedmih mesecih beležili na področju bivšega mariborskega mestnega ljudskega odbora in bivšega mariborskega okoliškega okraja povprečno 52.799 socialno zavarovanih.

Edinstvena konjunktura v prid delovne sile kmečkega zaledja pa je v tovarne in druga podjetja prignala še blizu 1500 vaščanov, ki posedujejo tolikšne obdelovalne površine, da za svoje otroke niso deležni niti zmanjšanih dodatkov, dalje kakih 1000 kmečkih ljudi brez otrok ter končno najmanj 2000 sinov in hčera malih, srednjih in prav tako velikih kmetov.

Na plačnih seznamih gospodarskih organizacij je potemtakem nad 10.000 ljudi, ki so z eno nogo na lastni zemlji. To pa je vse prej kot malenkost, saj so v letošnjih prvih sedmih mesecih beležili na področju bivšega mariborskega mestnega ljudskega odbora in bivšega mariborskega okoliškega okraja povprečno 52.799 socialno zavarovanih.

MNOGIM TOVARNA NI PRILASLA K SRCU

Za poldelavce v Mariboru in njegovi okolici je značilno, da so povčini zaposleni v večjih industrijskih podjetjih. In še druga plat: približno 8000 jih opravlja pomožna dela, ostali so v glavnem priložni delavci, vsi pa zdaj žive boljše kot kdajkoli prej. Na eni strani so namreč deležni delavske plače, dobička in ugodnosti zavarovancev, na drugi strani pa plodov lastne zemlje, ki so v blizu 4000 primerih tolikšni, da krijejo prehranske potrebe njihovih družin. Povrh je med njimi tudi precej takšnih, ki domujejo v neposredni okolici tovarn in popoldne čisto pohite h kmetom na dokaj dobro plačano polidno.

Spričo vsega tega ni prav nič čudno, če se v podjetjih pritožujejo nad večjo ali manjšo nezainteresirnostjo mnogih pol-delavcev za izpolnjevanje delovnih nalog. Ta hiba se zrcali v najrazličnejših oblikah. Nekaj primerov...

Po mnenju obratnih zdravnikov beležijo poldelavci največ bolezenskih dopustov. Drugače povedano: pogosto gre za bolezni, ki so posledica naprežanja na lastnem kosu zemlje ali pri sedenju. marsikdaj pa tudi za namisljene bolnike, ki jim vsej večji zdravstvenega osebja naključni ni moč vselej seči do dna. Zaradi tega so mnogokje uvedli ambulanto zdravilnice, ki velja med bolniki obeh vrst za največjo nesrečo. Ker pa v ambulantah

ni dovolj prostora za vse, se mnogi dalje »zdravijo« doma z dvanajsturnim in daljšim kmečkim delavnikom. Uslužbeni Zavoda za socialno zavarovanje jih sicer pridno obiskujejo v vaseh, vendar jim mnogokrat ne morejo do živga. Da bi jih ne zalotili, kosijo in opravljajo druga dela ponoči!

SREDNJEVEŠKI DELOVNI DAN

Seveda so med poldelavci tudi takšni, ki jim ni moč kaj očitati. V nekaterih večjih mariborskih podjetjih sodijo, da se je petina, morda celo četrtina vseh zemljiških posestnikov nekako zllza z delavci, ki žive zgolj od dela v industriji. Nekako — kajti vse jim vendarle ni skupno. Tako, na primer, tudi med temi poldelavci — ki so v glavnem iz vrst lastnikov zelo majhnih kosov zemlje — skorajda ni prosilcev za sicer maloštevilna novozgrajena tovarniška stanovanja. In na drugi strani: ti poldelavci so resda pozhrtvovalni in disciplinirani tako kot pravi stalni industrijski delavci, hkrati pa služijo občutno bolje od njih, saj svoje ustvarjalne sposobnosti nekako tako ugonabljajo kot ostali — nemarljivi in nestalni člani kolektivov iz vrst posestnikov in kmečkih sinov. Gre namreč za njihov srednjeveški delovni dan: za deseturni in celo dvanajsturni delovnik — poleg naprežanja na kosu lastne zemlje. Drugače: med poldelavci je mnogo takšnih, ki morajo zjutraj zdoma že ob treh ali ob štirih in se vračajo iz tovarne na vas šele ob treh, štirih in celo ob petih popoldne. Glede tega ni znatnih razlik med tistimi, ki pešajo ali se poslužujejo dvokoles, pa med tistimi, ki jih v mesto pripeljejo kamioni in avtobusi ali vlak. Oboji so čisto do kosti premerjeni in zato prehlajeni, oboji doma pokladejo živini ali opravljajo druga kmečka dela, oboji so marsikdaj občutno utrujeni še preden prestopijo prag tovarne. To pa pomeni, da se konec koncev tudi

najvestnejši med poldelavci ne morejo kosati po storilnosti in zavzetosti za kakovost izdelkov s pravimi industrijskimi delavci. In to v lastno škodo, na rovaš podjetja in skupnosti.

Razumljivo je, da se spričo vseh opisanih težav s številnimi poldelavci vsiljuje vprašanje: koliko ljudi bi lahko pogrešali v tovarnah, če bi zboljšali organizacijo dela in obenem uvedli nekoliko vzpodbudnejši plačni sistem?

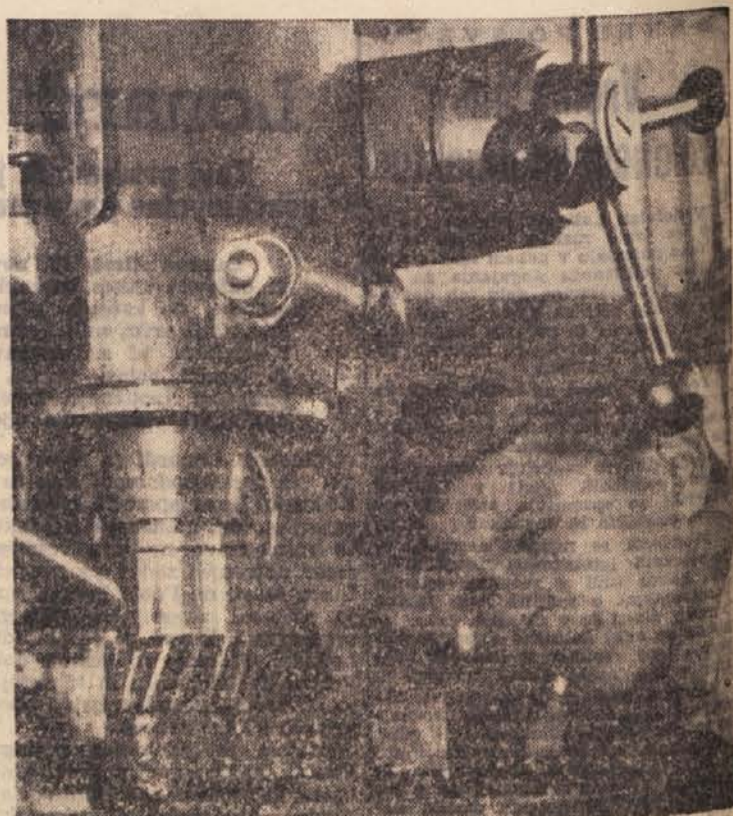
Ceravno so razmere v posameznih gospodarskih organizacijah kaj različne, bo menda kar prav, če razkrijemo, da je direktor enega izmed večjih mariborskih podjetij na komaj zapisano vprašanje takole odgovoril: Pri nas se je udomačilo prepričanje, da nam za izpolnitev letošnjega proizvodnega plana manjka 200 delavcev, jaz pa menim, da jih je 200 preveč. Pogrešati bi mogli 50 kroničnih »bolnikov« ter 100 režijskih in 50 priložnih delavcev, če bi le za spoznanje zboljšali organizacijo dela in nekoliko intenzivneje izkoristili delovni čas.

Torej: vmes so predvsem pol-delavci, vmes so tehnični uslužbenci. Prvi so najštevilnejše zastopani med »bolniki« ter med tistimi režijskimi in priložnimi delavci, ki namesto osem dejanske delajo le štiri ali pet ur dnevno. V vrste drugih pa sodijo prvi delavci in delovodje, ki bi jih morale letos prejete premije pač neprimerno bolj zainteresirati za smotnejše odvijanje proizvodne dejavnosti v vseh obratih in skozi vse leto.

Prav verjetno je, da gornje ugotovitve ne veljajo za vsa podjetja, vendar res pa je vsekakor to, da v mnogih tovarnah posebej beležijo »bolnike«, postopaje in nepopravljive kršitelje režima dela, ki bi jih pravzaprav že zdavnaj lahko odslovili. Čemu potemtakem čakanje na ugodno priložnost?

OBCUTNO POMANJKANJE DELOVNE SILE NA VASI

In naposled še nekaj stavkov o ženski delovni sili in o očitkih dela poldelavcev na račun nove smeri naše gospodarske politike. V nekaterih mariborskih kovinskih podjetjih se dobro zavedajo, da jim primanjkuje tako vestnih delavcev kot stanovanj. Zato se bolj in bolj ogreva-jo za zaposlitev ženske delovne sile, ki jo je v Mariboru še precej. Nekateri tehnični uslužbenci v tovarnah se sicer temu upirajo, češ da ženske niso primerne za delo v

Temu mlademu stalnemu mariborskemu delavcu stia tovarna in stroj brčas že priralsla k srcu!

kovinski industriji, povrh pa da bodo z njimi težave zaradi opravičenih izostankov. Toda vse kaže, da bodo zmagali tisti, ki trde, da podjetjem povzročajo vsaj petkrat večje težave stalni izostankarji med poldelavci. Več: Za nove stalne delavce so potrebna nova stanovanja, morebitne nove delavke pa so že pod streho, saj bi jih poiskali med ženami in hčarami mariborskih delavcev — torej v družinah, kjer je navezanost na industrijo najbolj doma. To bi vsekakor bilo kaj primerno nadomestilo za tiste poldelavce, ki so industrijsko premalo zainteresirani. In še ena pomembna ugotovitev: ženska delovna sila se je pri lažjem strojnem delu v kovinskih podjetjih vse prej kot slabo obnesla!

Takšne namere nemarljivim poldelavcem niso prav nič všeč. Pravzaprav: zlasti člani kolektivov iz vrst sinov trdnějšíh kmetov in kmečkih ljudi, ki razpolagajo celo s tržnimi viški, so pričeli gnati demagoške razgovore o tem, da je nova smer naše gospodarske politike nesocialna, da vodi k uničenju malega človeka. Čeprav s to gonjo ne morejo preprečiti stvarnosti, pa na drugi strani vendarle ne bo odveč, če bodo resnici znova pogledali v oči.

Skoraj vsi poldelavci, ki so zaposleni v podjetjih v Mariboru in njegovi okolici, domujejo v vaseh, kjer bolj ali manj hudo primanjkuje delovne sile. Zato je predvsem lani in letos kaj porasla cena dinarskega dela. V sezonskih mesecih nudijo mnogi

večji kmetje hrano in 200 pa tudi 300 dinarjev dnevno, toda ddnarjev vseeno ni dovolj. Zato je marsikatero posestvo zanemarjeno, zato zlasti polja ostarelih lastnikov dolaj skopo rode. Po nepopolnih cenitvah kmetijskih strokovnjakov bi mogli samo v bližnji mariborski okolici z boljšim gospodarjenjem na takšnih kmetijah pridelati toliko krompirja, zelenjave in nekaterih drugih plodov več, kolikor jih je potrebnih za prehrano kakih 10.000 mestnih potrošnikov.

Potemtakem: Mar bi ne bilo pravilneje, če bi se tisti poldelavci, ki jim tovarna ne more prirasti k srcu in venomer v mislih žive na kmetih, vrnili na vas in za ceno smotnejšega trošenja delovnih moči podvojili pridelek za trg? Mar bi ne bilo socialno, če bi tisti večji posestniki, ki jim primanjkuje stalne delovne sile, vendarle zavarovali kmečke delavce?

In za zaključek: O ljudeh s kmečkimi dohodki in delavsko plačo hkrati je med mestnimi in tudi med vaškimi prebivalci precej razširjena naslednja trditve: služijo v tovarnah, delajo na kmetih! — Nemara je v teh besedah precej resnice, toda še bolj verjetno je, da številni poldelavci ne zaležejo kdo ve koliko niti v industrijskih središčih niti na vasi. Človek pa je konec koncev le človek in zato bi bil marsikateri sedanjim polpreduktivni delavec z dežele družbi najbolj koristen, če bi bil zaposlen samo v tovarni ali pa samo na kmetih. V. K.

S POTI PO BOSANSKI KRAJINI

Podobe iz banjaluške minulosti in sedanjosti

rošiči v Srbiji in Bosni opravljajo svoje zvenede ime, je soliden lokal, v katerega zahajajo večidel mestni ljudje. Čer dan je tu zelo mirno, šele pod večer, ko se oglasi glasba, je moč začuti živahni bosenski temperament. Ob svokih tožne sevdalnice ali k plesu pozivajočega kola se menja-jo zdaj umirjena, zdaj raznemajajoča občutja, spričo katerih se zdí nebrzdani, zvened bosni smeh povsem naraven, se pravi, bolj naraven in primeren kot bi se v podobnem okolju zdel nekja pri nas. In nekoga večera je v razgibani, pa vendar še smerom nekoliko zadržani svet kavarne »Palace« vdrl človek velike postave, z rokami kot lopate in veselo prekanjeno mehiškojoimi očmi. Resda je bil malce vinjen, kajti sicer si hrida ne bi upal biti tako glasen. Obšel je vso kavarno in ker ni našel sebi primerne družabnika, je sedel k neki prazni mizi. Bil je čisto miron, dokler je glasba mirovala, potem pa je glasno zahteval svojo pesem. Glasbeniki so mu niso odzvali, šepav jih je vzdobujal s petstotnikom v roki. To ga je, sevd, razžlilo in začudilo: niti na »gotov novace« niso reagirali. Ko je spoznal, da jim z denarjem ne more blizu, je ubral čustvena struno.

dinarjev, končno sporazumela. Zagrabil so tisto njegovo pesem in kmet — da je kmet je pozneje povedal — je začel dvigati roke po taktu, gibati s telesom po zvokih melodije in vzradoščeno vzklikati kot otrok, ki so

je zanje in jih razveseljevala. Ubi, zala je melodije po njihovih željah, ne da bi za igranje kaj zahtevala. Bilo je, kot da ni več tiste običajne meje med musiko in poslušalcem, »ot da amo nekje v davnih stoletjih, ko je glasba prosto odmevala v prirodi, ob bojnih šotirih bosenskih krajičnikov ali v gozdu, na paši, na livadi, gdje čuva mala sto ovacas, kakor je pela pesem.

KAJ SEM ZVEDEL O KULTURNEM NAPREDKU BANJA LUKE

Banja Luka, središče Bosenske Krajine, ki je s telesi svojih ljudi stoletja branila Turkom vstopiti v Evropo, je šele v petdesetih letih preteklega stoletja dobila prvo šolo. V prve šole so svoje otroke pošiljali le bogataši iz tako imenovane čaršije, muslimani v mektebe, islamake šole, a kristjani v učilnice franjevskega samostana. Okrog leta 1846 je bila upostavljena I. arbska šola, v kateri se je učila deca obeh krščanskih veroizpovedi. Toda to ni bilo po volji carigrajskemu patriarhu, ki je »neverne« stanje izobčil iz cerkve, nakar so pravoslavni osnovali svojo, a katoliški tudi svoje šole. Po avstrijski anekslji Bosne je Banja Luka dobila cesarsko šolo, v katero so hodili vsi otroci uradnikov ne glede na veroizpoved.

Ferhatpašina džamija

mu končno dal njegovo priljubljeno igralko. Ko so odigrali prvo pesem, je hotel imeti drugo, pri čemer je muzikante vzpodbujal s novimi šuščičmi dokazju svoje hvalečnosti. »E, šta je to za mono«, je vzklikal. »Deset kilograma paprike! Osem kilograma seleni. Pa to je ništa za ovakvu lepu pesmu. E, bre, razveselilo si mene, mrtvu kost!« Ničhe se ni zgražal, nihče pričaševal, Kavarna ni bila več prostor s štirimi stenami in musiko, ki igra nevidnim gostom. Glasba je polje vse večer zasilila gostom. Igrala

mastu našeli med otroci 50% ne-pisanih, kar je pripisati že omenjenomu zapostavljanju siromakov, a deloma tudi malomarnosti staršev, ki svojih otrok niso hoteli pošiljati v šole.

Solstvo v Banja Luki je dandanašnji tako napredovalo, da to središče Bosenske Krajine po pravici imenujejo mesto dijakov. Lani so v vseh šolah Banja Luke našeli 10.736 učencev in dijakov, kar pomeni, da je vsak četrti prebivalec učencev ali dijak ene izmed banjaluških šol. Po osovoboditvi so v Banja Luki odprli ali obnovili 8 štirirazrednih osnovnih in 5 osemrazrednih osnovnih šol, 2 mešani popolni gimnaziji, učiteljsko šolo, srednjo ekonomsko, medicinsko, tehnično, industrijsko, gozdarsko, kmetijsko in nižjo gozdarsko šolo, višjo podagogoško šolo itd. V vseh teh šolah deluje okrog 240 učiteljev in profesorjev, kar pomeni, da so le-ti z delom zelo obremenjeni. Če ne bi bilo stalnega dotoka nepismenih delavcev z vasi v mesto, bi šte-vilo nepismenih v Banja Luki stalo po zaslugi šolstva, ne računajoč stare ljudi, nikakor ne presegalo 4 do 5%. Kakšno podporo oblasti uživa solstvo v Banja Luki, vidimo iz dejstva, da gra vsako leto okrog 83 do 48% celotnega mestnega proračuna v korist šolstva, zlasti za opremo in korovo v vojni uničenih zbirki. Gradijo pa tudi nova šolska poslopja, ker je zlasti po uvedbi obveznega osemletnega šolanja število učencev višjih osnovnošolskih razredov naraslo na 3234! Letni prirastek teh učencev znaša okrog 1000.

Odlično vlogo v kulturnem napredku Banja Luke so nadalje imeli: mestna knjižnica, ki je svoj knjižni fond nasproti predvojnemu povečala od nekaj sto na blizu 10.000 primerkov. Muzej, ki je po minuli vojni prvič dobil strokovnjaka za etnografijo in oddelke NOB. In Narodno gledališče Bosenske Krajine, ki je v desetih letih po osvoboditvi uprizarilo v Banja Luki in v vaseh Bosenske Krajine nad 4700 predstav, med katerimi je bilo 530 premier in reprix. To gledališče si je v svojem desetletnem obstoju pridobilo številno poslušalstvo, saj je od sezona 1946/47 gledalo predstave okrog 600.000 ljudi. Nando Zupick.

Banjaluški hotel »Palace«, ki v nasprotju z mnogimi malomestnimi kasaba: staro turško naselje čorsokak: slepa ulica

O NEKATERIH PROBLEMIH KMETIJSKEGA ZADRUŽNITVA NA DOLENJSKEM

Navzlic izdatni pomoči iz skupnih sredstev ŠE VEDNO NIZKA TRŽNOST

V 41 kmetijskih in eni vinarski zadrugi 7712 dolenskih gospodarstev — Nad 111 milijonov din regresov v letu 1955 za dvig kmetijske proizvodnje — Do konca oktobra zadruga odkupile za približno pol milijarde dinarjev pridelkov, od tega za 260 milijonov lesa

V soboto je bila v Novem mestu skupna seja okrajne komiteja ZKS in predsedstva okrajnega odbora Socialistične zveze, na kateri so obravnavali kmetijsko problematiko Dolenjske. Iz izbranih poročil predsednika OZZ Viktorja Zupančiča in razpravljanja objavljamo nekaj značilnosti iz razvoja in problemov dolenskih zadrugnikov.

Močno naravno gospodarstvo je ena izmed osnovnih značilnosti dolenskega kmetijstva. V privedevanju za odpravo zaostalosti in dvig proizvodnje je veljal ves trud operativne pri Okrajni zadrugi zvezi in pri OLO v zadnjih treh letih zlasti dvigu živinoreje, sadjarstva, vidualništva in napredku intenzivnejšega poljedelstva. Z znat-

povali gnojila po 2,50 din za kg. Če računamo, da znaša skupna vsota regresov za umetna gnojila v okraju letos nad 75 milijonov din, pomeni to na vsako kmečko gospodarstvo Dolenjske po 6000 dinarjev. Kmetijske zadruga so razen tega prispevale za pospeševanje živinoreje, sadjarstva in poljedelstva iz lastnih sredstev 7.610.000 din, pri na-

delali; tudi več so prodali pridelkov kakor prejšnja leta. Preko kmetijskih zadrug je bilo do konca oktobra odkupljeno: krompirja za 41 milijonov din, živine in prašičev za 144 milijonov din, sadja za dobrih 6 milijonov, fižola, jaje, zelišč in ostalih pridelkov za 43 milijonov ter lesa za skoraj 260 milijonov din. Približno 70 odstotkov odkupov so zajele kmetijske zadruga, še za približno 100 milijonov pridelkov pa bodo odkupile v novembru in decembru. Medtem ko so kmetje lani prodali preko KZ za 224 milijonov din pridelkov (brez lesa), bo vrednost tega odkupa dosegla letos približno 335 milijonov din. Približno 50 odstotkov so kmetje prodali mimo zadrug, naravnost kupcem ali preko drugih odkupnih podjetij. Čeprav ni točnega pregleda o višjih, ki jih imajo kmetje za trg, pa dosejanje izkušnje in ocena potrjujejo, da je tržnost dolenskega kmeta še vedno zelo nizka.

Kmetijske zadruga so dosegle na splošno napredek. Toda ne vse. Odkup kmečkih pridelkov je pri nekaterih še vedno potisnjen ob stran. Tako so na Semiču odkupili le za 310.000 din pridelkov, toda kar za 22 milijonov din lesa. Medtem ko so na primer v Šentlovcu odkupili za 57 milijonov din in v Vel. Loki za 40 milijonov din pridelkov, so na Mirni preko KZ prodali kmetje z bogatejšega kraja le za 8 milijonov din pridelkov.

NEZDRAVE TEŽNJE ZAVIRAJO KREPITEV SOCIALISTIČNIH ODNOSOV NA VASI

Letos je vstopilo v kmetijske zadruga 536 novih članov, predvsem srednjih kmetov v tistih krajih, kjer so zadruga razvile pospeševalno službo in dosegajo uspehe. Sem ne smemo šteti na primer skoraj 100-odstotnega članstva v KZ Sela-Sumberg, kjer so se vpisali razen enega vsi kmetje v zadrugo zato, ker je le-ta kupila 6 elektromotorjev in dva električna mlina in jih izročila v brezplačno uporabo kmetom, od strojev pa sama plačuje tudi amortizacijo. To je sicer izjemen primer, kaže pa na miselnost nekaterih članov tudi drugih upravnih odborov, da je zadrugo poslovanje najprimernejša oblika za izigravanje predpisov in uredb.

V Senterneju n. pr. že dve leti izsušujejo s sredstvi OLO približno 100 ha zamočvirjenih površin, še do sedaj pa prizadevajo kmetje, ki bodo dobili dobro orno zemljo, pašnike in travnike, niso ustanovili močne vodne skupnosti (zadruga), ki naj bi vzdrževala to, kar se gradi. Tu se izraža naziranje ne tako maloštevilnih kmetov, da je država dolžna prispevati vse za napredek posameznih krajev. Nevarne težnje po zastojkarstvu zasledimo v raznih dolenskih krajih. Treba bo drugače: razen dosežane pomoči, ki jo je skupnost dajala posamezniku in ki je bodo vnaprej deležne predvsem zadruga in njih delavni člani-zadrugniki, bo treba krepko mobilizirati vse lastne sile kmetov. Tu je bilo še malo narejenega.

Bolj kakor doslej se bodo v zadrugah morali boriti tudi z izkoriščevalskim izrabljanjem strojnega parka, zaradi katerega imajo nekatere zadruga v strojnih odsekih izgube.

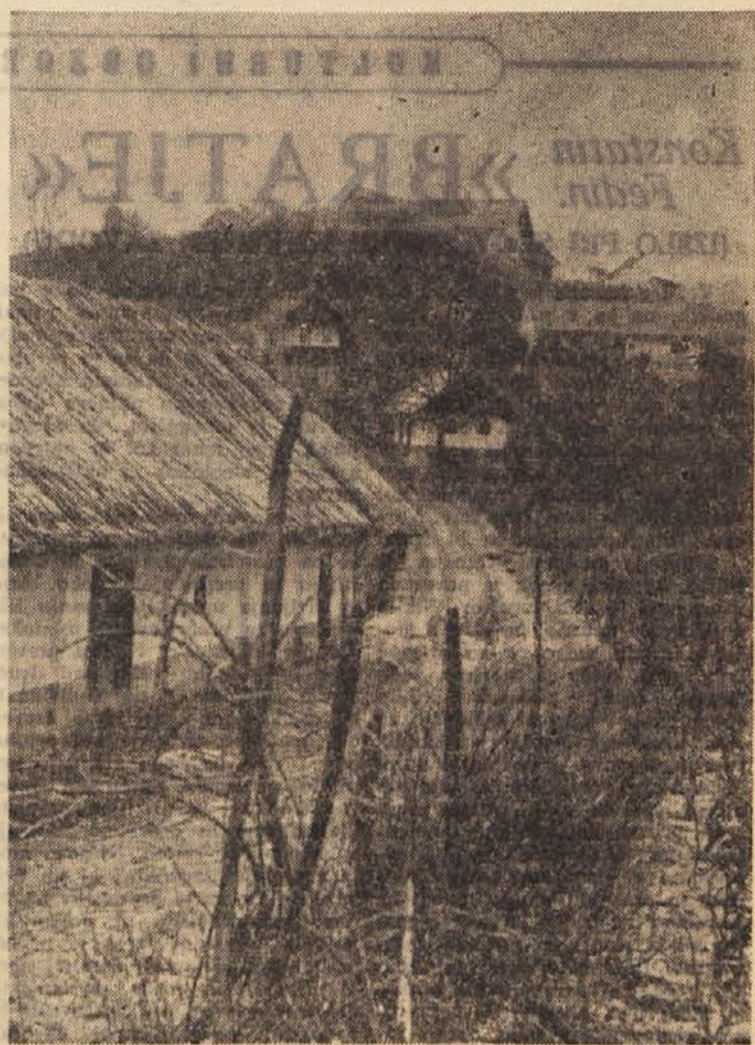
VLOGA KADROV V ZADRUŽNITVU

Vse kmetijske zadruga Dolenjske imajo že 2 strokovnjaka. Delo v zadrugah naravnost vpije po kmetijskih tehnikih. So pa finančne in ostale možnosti, da bi si zadruga tak kader izšolale. Kmetijski strokovnjak na občini in v zadrugi bo imel razen upravnega odbora in odsekov

vedno več dela. Zanašanje na Okrajno zadrugo zvezo ni rešitev tega važnega vprašanja. Veliko tesnejša bo morala biti tudi povezava med občinskimi ljudskimi odbori, zadrugami in organizacijami, medtem ko so zdaj — razen redkih izjem — zadruga prepustene same sebi in posameznim požrtvovalnim komunistom, naprednim kmetom oz. požrtvovalnim upravnikom.

Na ugibanja kmetov, ki se ob ukrepih novih smernic nadaljnega razvoja našega gospodarstva sprašujejo, kje je pot za dviganje življenjske ravni, bodo politične organizacije jasno povedale:

edina perspektiva kmetov je v čvrsti vključitvi v kmetijske zadruga. Izven zadruga kmet ne bo mogel shajati; tako je povsod po svetu, predvsem pa v vseh industrijsko visoko razvitih državah, kjer zadrugištvu že dolga desetletja rešuje kmeta in skrbi za njegov napredek. Življenjske ravni ne bo mogel dvigniti vsak kmet zase na račun dajatev države. Raven se bi dvigala, toda preko raznih oblik zadrugne dejavnosti. Zadruga mu bo dajala pomoč, on pa ji bo prodajal svoje pridelke po primernih cenah. Tg.

Pozna jesen v Halozah

Haloze — svet na razpotju

(Zaostalo proizvodnjo bi bilo treba preusmeriti)

Haloški problem navadno pomujemo kot podedovano zlo iz preteklosti. Toča, pozoba, pomankanje vode in hrane, podhranjenost otrok, revščina in alkoholizem — v vsem tem vidimo haloški problem in s tega vidika ga tudi velikokrat rešujemo. V bistvu pa je haloško vprašanje, vprašanje proizvodnje, ki je v teh krajih izrazito zaostala.

Letos je Haloze prizadela toča, še bolj pa hladna in deževna jesen, v kateri trta ni zorela.

Mošt nima prave cene in za svoj pridelalek bodo Haložani dobili letos minimalen izkupiček. Val pesimizma je zajel ljudi. Sekretariat Okrajnega odbora Socialistične zveze je na svoji zadnji seji v Ptujju posvetil pri obravnavi kmetijsko gospodarskih vprašanj veliko pozornost Halozom. Sklenjeno je bilo, da je treba izdelati perspektivne načrte in z večjimi investicijami podpreti gospodarski razvoj Haloz.

Haloški vinogradi so izžrpani in jih je treba obnoviti. Vendar zasebni kmetje obnovijo letno le okoli 10 ha vinogradov. Haloška vina izgubljajo na kakovost in ne morejo več konkurirati na trgu mnogo boljšim vinom iz drugih vinorodnih krajev v državi.

Menda je edek primer, da bi bila proizvodnja kje tako zastala kakor v Halozah. Ljudje obdelujejo zemljo skoraj izključno z motikami. Povprečen haloški kmetič, ki ima 50 arov vinograda, poseduje navadno kravico, vlačico na breg in ves gnoj vrže na nešteto njivic, ki jih ima po lažih in grapah. Te njivice, »skrilice«, vse leto prekopava z motiko, donos pa ni vreden omebe, če ga je sploh kaj. Ceste povodnji navadno odnesejo ves pridelalek z njivice in to je rezultat trudapolnega dela z motikami. Motičarstvo opravičuje tudi prenaseljenost haloških krajev. Mnogo bolje bi bilo, če bi prekopavanje lazov opustili, redili kakšno kravo več, gnoj vrghi v gorice, kar bi v mnogem dvignilo pridelalek trte, in se oprileti sodobnejšega dela v vinogradih. Razen tega so v Halozah precejšnje možnosti razvoja domače obrti in produkcije brezalkoholnih pijač. Nerodovitna pobočja bi lahko zasadili z malino, borovnicami in podobnimi kulturami. Obrat ptujjske »Pletarne« v Dobrinji je primer, da so tudi za pletarsko obrt pogojni. Se več možnosti je, kako rešiti problem Halož in strokovnjaki bodo morali izdelati tozadevne načrte. Predvsem pa bo treba odločno nastopiti, da se sčasoma odpravi motičarstvo in zaostala proizvodnja, kar bo v mnogočem izboljšalo razmere v teh krajih. M. R.

KMETIJSKA RAZSTAVA V METLIKI

Upravni odbor KZ v Metliki je že dalj časa imel načrt, pripraviti razstavo grozdja, vina, žganja in raznega sadja. Sestavili so širši odbor s predsednikom KZ na čelu. Odbor je pripravil načrt, iz katerega posnemamo, da bo razstava obsegala sledeče panoge: sadjarstvo, vinogradništvo, poljedelstvo, vrtnarstvo, gozdarstvo, zdravila zelišča, živinorejo, čebelarstvo, mlekarstvo, ročna dela z gospodinjstvom in mehanizacijo.

Odbor se je odločil, da bo razstava od 20. do 27. novembra v prostorih KZ v Metliki. Za pokrovitelja razstave je odbor zaprosil podpredsednika OLO Novo mesto tov. Nika Belopavličiča. Za razstavni teden je odbor pripravil program: ocenili bodo tudi plemenstvo živine in vino, imeli bodo kmetijska predavanja s filmi, poskušali bodo vina itd.

Razstava bo vsekar zanimiva. Vabljeni so gostinska podjetja, ki bodo lahko kupila dobro ocenjeno letošnje vino. Zadruga mlekarstva bo razstavila svoje proizvode: sir, maslo, smetano itd. Razstavljalec pričakuje, da bo tudi kupčija uspešna. Sv.

Praznik metliške občine

Letos praznuje metliška občina 23. novembra že drugič svoj občinski praznik. Ob tej priložnosti bo tudi kmetijska razstava. Razen razstave je odbor pripravil še sledeči program: kinopredstave za šolsko mladino ter telovadne akademije v Gradcu, Suhorju in v Metliki. Na praznik bo zjutraj budnica, ob 9 dopoldne pa svečana seja v fizikurnem domu, od koder bo krenila povorka k spomeniku. Pred spomenikom bo kulturnoprosvetni program, pri katerem bodo sodelovali: metliška godba, moški zbor, gimnazijalski pevski zbor ter pripravniki JLA. Razen tega bo na programu tudi gasilski nastop s podelitvijo odlikovanj najzastojnejšim gasilcem. Metličani pričakujejo, da se bodo praznovanja udeležili tudi številni borci, ki so med NOB delovali v Metliki. Sv.

V Beltincih skrbe ZA ZANEMARJENE OTROKE

Svet za socialno skrbstvo pri Občinskem ljudskem odboru Beltinci je začel resno delati. Precej pobude sta dala članom sveta sekretar Okraj, komiteja ZKS Murska Sobota tov. Miloš Ledinek in predsednik Občinskega ljudskega odbora Beltinci tov. Ivan Horvat na prvi seji. Razen ostalih nalog se je Svet zelo zavzemal za zanemarjene otroke, ki jih je v občini precej. Otroci nekaterih staršev so slabo obdelani in nimajo niti najnujnejših šolskih potrebščin ter so še pod-

hranjeni, čeprav njihovi očetje, ki so zaposleni, prejemajo zanje otroški dodatek. Nekateri očetje otroški dodatek zapijejo. Svet je sklenil, da bo poskušal vplivati na take očete, naj opustijo pijančevanje, ali bo poskrbel, da bodo delodajalci izplačevali otroški dodatek materam. Če ne bo zaleglo nič drugega, bo Svet prijavil take očete sodišču.

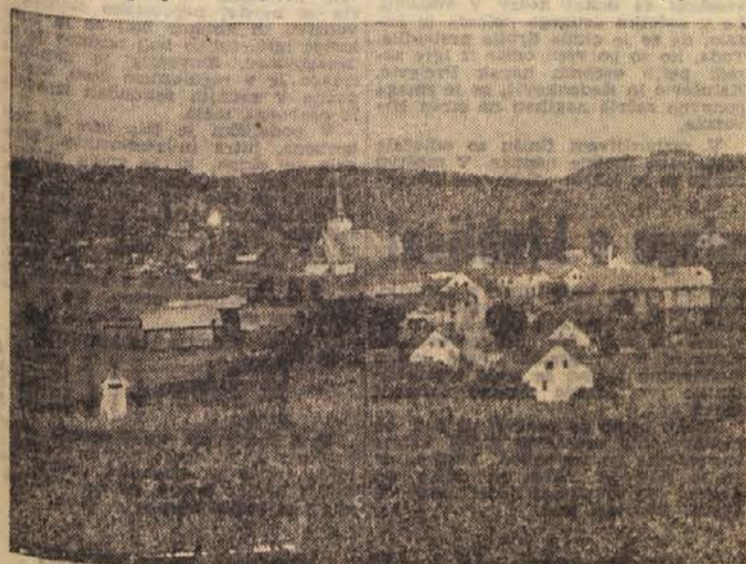
Svet za socialno skrbstvo bo skušal vplivati tudi na take starše, ki otroškega dodatka sicer ne zapijejo, pač pa denar sitirano štedijo, da bi kupili zemljo ali gradili hišo, zdravje svojih otrok pa zanemarjajo, ker jih prikrajšujejo za najosnovnejše stvari. J.

Nova mlečna kuhinja

Na skrajni severni meji Slovenije, v šolskem okolišu Dolenca-Budinci, je Društvo prijateljev mladine pripravilo za mrzle dni mlečno kuhinjo. Na pomoč so priskočili tudi gasilci, ki so za mlečno kuhinjo prispevali kurivo. Tako so poskrbeli za šolsko mladino, ki ima pozimi zelo naporno pot do oddaljene šole. J.

Mladinsko glasilo v Murski Soboti

Murskosoboška mladina je ustanovila svoje glasilo, ki naj bi bilo glasilo vse pomurske mladine. Glasilo so začeli izdajati s »skromnim sredstvi«. Tiskajo ga na razmnoževalnem stroju. Prvo številko so izdali v 250 izvodih in so jo največ razpečali med srednješolsko mladino. Sodelavce in naročnike zbirajo tudi med delavsko in kmečko mladino.

Mirna peč

no pomočjo skupnosti so kmetijske zadruga dosegle lepe uspehe, med katerimi je treba na prvem mestu omeniti spoznanje dolenskega kmeta, da po starem ne bo mogel naprej. Da pa se je dokopal do te sicer zelo preproste resnice, je bilo treba lomiti nešteto predsodkov, uporabiti pa tudi znatna materialna sredstva. Samo nekaj primerov: medtem ko je bila uporaba umetnih gnojil pred vojno na Dolenjskem minimalna, so kmetje letos porabili že 4.560.000 kg umetnih gnojil, za katere so plačali nad 229.000 dinarjev. Popust (regres) države na pravo ceno teh gnojil pa je znašal za gorjajo količino 73 milijonov in 229.000 din. Kmetijske zadruga (Dobrinji in še nekatere) so že na tako nizko ceno gnojil prispevale članom še posebne prispevke, tako da so kmetje ku-

kupu 78 mlatilnic in 1985 manjših strojev (okopalnikov, plugov itd.) pa so bili kmetje deležni nadaljnjih 11 milijonov din regresov. V neposredno in posredno korist kmetijstva so šla tudi sredstva iz kmetijskega sklada pri OLO, za kar je bilo porabljenih do konca oktobra 7 milijonov din, OLO pa je prispeval za melioracije in elektrifikacijo 8.560.000 din. Skupno je bilo vloženih ali danih v obliki nižjih cen za napredek kmetijstva samo letos 111 milijonov in 747.000 din, kar pomeni doslej največjo pomoč skupnosti dolenskemu kmetu.

ZADRUGE SE NISO ZAJELE ODKUPA VSEH KMETOVIH VISKOV

Ali pa ustreza večja proizvodnja letošnji pomoči 111 milijonov din? Kmetje so več pri-

TVD »Partizan«. Podobne proslave in prireditve bodo imeli tudi v nekaterih drugih večjih krajih konjiške občine ter v posameznih podjetjih.

Občni zbori sindikalnih podružnic

Večina sindikalnih podružnic na področju konjiškega sindikalnega sveta je že določila datume za letošnje občne zbor, ki bodo v glavnem zaključeni do konca tega meseca. Odborniki sindikalnega sveta so v zadnjem času imeli več sestankov z aktivom v podružnicah, kjer so se pogovarjali o političnih, kadrovskih in drugih pripravah. Ko bodo končani občni zbori v podružnicah, bo sredi decembra skupščina sindikalnega sveta, za katero bo izvoljenih okoli 56 delegatov, ki bodo zastopali približno 2500 članov s tega področja.

Drobne iz konjiške občine

Nov premijski pravilnik v tovarni usnja KONUS

Delavski svet tovarne usnja »Konus« v Slov. Konjicah je na zadnjem zasedanju sprejel in potrdil nov premijski pravilnik. Dosedanji pravilnik je bil izdelan letos marca, imel pa je precej pomankljivosti. Posebna komisija, ki je sestavljala novega, je vnesla v njem več novih določil in sprememb, svoje pripombe pa so dali tudi strokovni svet in sindikalna podružnica. Delavski svet je na tej seji razpravljal tudi o finančnih in drugih gospodarskih vprašanjih podjetja.

Prosvetni delavci bodo ustanovili svojo organizacijo

Prosvetni delavci s področja sedanje konjiške občine bodo v začetku prihodnjega meseca ustanovili svojo organizacijo. Do sedaj so bili vključeni v razna okrajna društva v Celju in v njihove pododbore. S formiranjem novih občin pa bodo tudi prosvetni delavci imeli zelo važne naloge, ki jih bodo lažje opravljali v okviru svoje organizacije.

Program predavanj

Za izobrazbo delavcev so pri konjiški »Svobode« pred kratkim sestavili okvirni program predavanj za zimsko sezono. Precejšen del predavanj, ki bodo v obliki seminarja, bo iz praktičnega dela organov upravljanja, kot n. pr. proizvodnost dela, plačni in premijski sistem, socialna zakonodaja itd.

Akademija za Dan republike

V proslavo dneva Republike bo v Slov. Konjicah slavnostna akademija z nastopom članstva

Slovenske Konjice

OBVESTILO

Obveščamo vse tiste, ki so poslali osnutke za zaščitni znak Hidrocentral na Neretvi, Jablanica, da je komisija izbrala te-le:

1. nagrada osnutek pod geslom »7 R«
2. nagrada osnutek pod geslom »R-4«
3. nagrada osnutek pod geslom »T-22 b«

HIDROCENTRALE NA NERETVI — JABLANICA

3920

KULTURNI OBZORNIK

Konstatin Fedin: »BRATJE« (IZŠLO PRI SLOVENSKEM KNJIŽNEM ZAVODU)

Težišče romana je v osebnih dogodkih, ne pa v psihologiji. Pisateljeva moč je prav v tem, da zna prikazati dogodke kratko, jedrnatost, ostro in sveže. Ustrezajoč slog ima v svoji jedrnatosti, kratkosti in svežini izredno moč. Fedin ima svoj pogled obrnjen bolj v človeka kot pa v življenje kot celoto.

Navadno v tendenčnost. Če v luči teh dejstev presojamo roman »Bratje«, potem moramo pisatelju priznati v dobro, da se je osvobodil za umetniško kvaliteto kvarnega, a zgodovinsko nujnega duha. To mu je omogočilo, da njegovi junaki niso tendenčni in natrpni z močno ideološko in aktivistično navlako.

Glavne osebnosti romana so: Nikita, njegov brat Rostislav, Varvara Mihajlovna, Rodion in Irina. Osrednja osebnost romana je Nikita. Njegova usoda je povezana z usodami ostalih junakov. Nikita je prikazan mračno, nesveže, a globoko; ostale osebe pa so orisane bolj sveže, toplo in živahno, toda mnogo manj globoko.

Fedin spada med tiste vrste pisateljev, ki življenje prikazujejo, ne pa med tiste pisatelje, ki dokazujejo in prepričujejo neko idejo in življenje uporabljajo samo kot sredstvo za prepričevanje in dokazovanje ideje. Pri Fedinu prevladuje individualni vidik nad družbenim vidikom. Če riše individualno usodo ljudi, tedaj izgubi izpred oči družbeno življenje kot celoto; če pa riše družbeno življenje kot celoto, pa izgubi izpred oči človeka. Malokdaj se pri njem prepleta individualno in družbeno življenje v harmonično celoto. Njegova moč je v risanju dogodkov, ki jih prikazuje na močan in pretresljiv način. Eno najmočnejših in umetniško najbolj dovršenih mest je prikaz pristaniških delavcev. Pisatelj nam je prikazal to maso pristaniških delavcev v vsej svoji surovosti in navidezni neobčutljivosti na tak način, da v ozadju vidimo vso tragiko njihovega osebnega življenja. Ne da bi jo nam pisatelj povedal.

Politično in moralno problematiko je začel pisatelj obravnavati šele v zadnjem delu. Opisuje kako strogo aktivistično pojmovanje življenja začne rušiti družbeno srečo. Škoda, da ta problem, ki je po svoji politični in moralni problematiki izredno zanimiv, pisatelj samo zastavi, ne pa razrešuje.

Fedin ni dogmatik, temveč je kritičen in celo nekoliko skeptično nagnjen duh. Njegovo delo vsebuje toliko doživljajskega gradiva in človečnosti, da je prav, da smo ga dobili v prevodu. *Janez Jerovšek*

IZ NAŠIH KINODVORAN Izpod Sahare

Ta film ima med tovrstnimi veliko prednost: posneli so ga v barvah. To je filmski album o naravnem živalskem vrstu južno od Sahare (ne izpod Sahare). Noče predstavljati nekaj, kar ni bilo, temveč se poslužuje montaže, da lepše in jasneje pokaže in razloži živalsko življenje.

Bledoličnikov sin

Ne poznamo še Boba Hopa in Jane Russel nas še ni zmešala. Američani pa že vedo, di jih boš zabavala na svoj neprenosljiv način in tako, kot je njim najbolj všeč. Nam pa je manj. Ni prirojen za naš okus. Drugi kraji, drugače pojmujejo humor. Pri njih je tak, kot bi nekemu spodnaskim stoli in bi tresnili na tla namesto na sedež.

SPORT IN TELESNA VZGOJA ZENSKI KOŠARKARSKI TURNIR V LJUBLJANI KONČAN Nepričakovano, toda zaslužno

Z borbeno igro je ekipa Slovenije osvojila drugo mesto - še eno presenečenje na »turnirju presenečenj« - Zmaga Hrvatske nad prvakom Srbijo I

Trije dnevi ženskega košarkarskega turnirja so zadovoljili vsakogar. »Turnir je odlično uspel v vsakem pogledu, je mnenje zveznega kapetana za ženske Aleksandra Geca. Kakor da bi bil spored iger po načrtu tak, da se napetost vsak dan stopnjuje. Štiri ekipe, ki smo jih gledali, so pokazale izvrstno košarko. Zvezni kapetan, z njim pa tudi vsi, ki so si ogledali revijo najboljših jugoslovanskih košarkaric, so upravičeno zadovoljni. To je bila lepa propaganda košarkarke, nadse uspele tekmovanja. Pri tem seveda ne smemo pozabiti na prireditelja Košarkarsko zvezo Slovenije in organizatorja »Olimpijca«, ki sta poskrbela za vzoren potek

Uspesno obrambo igrala iz Beograda. To je bila danes Zokovičeva, ki je s 33 doseženimi koši sama premagala odličnega nasprotnika. Hrvatska je bila veselozi za nekaj košev v vodstvu. Le v začetku drugega polčasa je kazalo, da se je ekipa Srbije prebudila. Toda, ko so po vrsti odšle iz igre zaradi petih osebnih napak Prelevič, Kaulšević in Radenković, se je zmaga ponovno začela nagibati na stran Hrvatske.

ka Milena Kavc, ki študira v Beogradu, pri zmagovalkah pa je mimo Zokovičeve omeniti še borbeno Duplantičevico. ZMAGA SELE V PODALJSKU Slovenija: Srbija II 59:50 (29:24 49:49) Slovenija: Mirković 4, Glinšek 14, Novljan 6, Preac 17, Mirak 17, Markovič 1. Srbija II: Radulović I 13, Radulović II 11, Marković 5, Radovanović 13, Popov 3, Pešić 4.

Ljubljana, 14. nov. - Zaključek je bil nadse buren. Najprej je Hrvatska premagala doslej nepremagano ekipo Srbije I, nato pa so Slovenke še enkrat dobro zaigrale in v razburjenem finišu prekosile svoje nasprotnice druge ekipe Srbije.

»Tako bomo že pozimi, pa tudi ob mednarodnih srečanjih videli katere kandidatkice so najboljše. Mislim, da je to najboljše način za izbiro res dobre reprezentance,« je zaključil zvezni kapetan Gec.

Prvi mesti sta torej zasledili ekipi Srbije I in Slovenije z istim številom točk, tretja je Hrvatska. Število pa Srbije II s po dvema točkama. Hrvatska ima boljše razliko v koših.

Pet Slovenk na treningu v Ljubljani

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

začetku aprila bodo igrala z Avstrijo, brkone v Sloveniji. Ob koncu istega meseca bodo igrala s CSR na Hrvaškem, 13. maja pa z reprezentanco Francije v Beogradu. Pred vsako mednarodno tekmo se bodo reprezentantke pripravljale skupno najmanj teden dni.

KONČNA LEŠTIVICA

Srbija I	3	2	1	172:115
Slovenija	3	2	1	149:171
Hrvatska	3	1	2	141:170
Srbija II	3	1	2	195:172

BELEŽKE

Odbor za proslavo 100-letnice smrti Adama Mickiewicza, ki so v njem našli znanje književniki in kulturni delavci, je sklenil, da bodo pri nas slovensko proslavili obletnico smrti velikega poljskega književnika. 29. novembra, na dan njegove smrti, bo v Beogradu slovenska akademija, ki jo bo začel predsednik odbora za proslavo književnik Ivo Andrić. Podobna akademija bodo tudi v drugih republikah srednjeevropskega prostora.

gostovanje v tajino. V Zenevi bo urizirali tri predstave. Hrističeva »Ohridska legenda«, gostoval pa bo brčkas tudi v Lausanne.

in sicer hkrati s pripravami republikanske reprezentance. Še nikoli v zgodovini naše košarke ni bilo tolikšne pozornosti in resnosti pred tako velikim tekmovanjem, kot je prvenstvo Evrope. Do prvenstva v Pragi je še osam mesecev, (od 2. do 16. junija 1956), zvezni kapetan Aleksander Gec pa je sestavil že široko listo kandidatov, ki se bodo v glavnem pripravljale zaenkrat ločeno. Izjema so igralke iz Slovenije in Hrvatske, ki bodo imele desetdnevne priprave v Ljubljani. Training se bo začel jutri pod vodstvom zveznega kapetana Geca.

PISMO O GLASBENEM ŽIVLJENJU

Popotni vtisi iz Istambula

Glasbeno življenje v Istanbulu se zelo razvija kljub temu, da se je začelo šele takrat, ko je Atatürk postavil temelje vsemu kulturnemu razvoju v Turčiji. Tri ustanove skrbijo za glasbeno umetnost. Radijska postaja, konservatorij in Filharmonija. Glasbeni vodja v Radiu Faruk si močno prizadeva, da bi uvrstil v spored čimveč resne in sploh evropske glasbe, nasprotuje mu pa struja, ki propagira orientalsko enoglasno in enolično petje, ki jo je bil Atatürk svoječasnno enostavno prepovedal izjaviti v javnih prostorih.

Popotni vtisi iz Istambula. Istambulski glasbeni krogi bi nas zelo radi sprejeli, nimajo pa potrebnega fonda za kritje stroškov takega gostovanja. Gostovanje florentinskega simfoničnega orkestra v Istanbulu ob

proslavi desetletnice ustanovitve istanbulske filharmonije, bo podprla n. pr. italijanska vlada z dotacijo 12 milijonov lir. Zaenkrat pač še ni sredstev za realizacijo vseh lepih načrtov, ki jih predvidevajo istanbulski glasbeni krogi. Predvsem pogrešajo Opere in se jezijo, da stoji veliko betonsko ogrodje bodočega opernega gledališča že šest let nedolajknjeno. Kljub temu se pa turški glasbeniki z največjim optimizmom posvečajo svojemu delu v upanju, da jim bo že najbližja prihodnost dala možnost, da se povzpnejo na nivo ostalih kulturnih držav. *Karlo Rupel*

Pogled na Istanbul

JUGOSLOVANI NA ZADNJI LETOŠNJI PREIZKUSNJI Neprijetno presenečenje ker...

»... Francozom ni šlo, našim pa kot »po maslu«

»DEMONSTRACIJE« V ODMORU Začuden smo se med odmorom začeli ozirati proti častni loži, kjer so se nahajali predstavniki francoske nogometne federacije, predstavniki oblasti in sodnik sodni bil tudi francoski zvezni kapetan Paul Nicolski. Ko so ga gledalci opazili, so začeli s pravimi demonstracijami. Več tisoč navijačev je burno zahtevalo, naj v navpično vstopi znani francoski reprezentant Ujlaki, da bi tako poživil padla akcije svojega napada. Med tekmo je namreč sedel na klopi s rezervo medtem ko je v francoski napadu prejel »škipalce«.

SAHOVSKI FESTIVAL MLADOSTI Gligorić zmaga

Zagreb, 14. nov. Rezultati XI. kola »Velikega turnirja: Matanović - O'Kelly remi, Porecca - Milnev remi, Ivkov - Pirc 19, Bertok - Filip remi, Rabar - Udovčić remi, Fuderer - Gligorić 6:1, Karaklačić - Bureza prekinjeno, Milič - Bisguer prekinjeno, Smilov - Trifunović 1:0, Dückstein - Geller remi.

»Začuden smo se med odmorom začeli ozirati proti častni loži, kjer so se nahajali predstavniki francoske nogometne federacije, predstavniki oblasti in sodnik sodni bil tudi francoski zvezni kapetan Paul Nicolski. Ko so ga gledalci opazili, so začeli s pravimi demonstracijami. Več tisoč navijačev je burno zahtevalo, naj v navpično vstopi znani francoski reprezentant Ujlaki, da bi tako poživil padla akcije svojega napada. Med tekmo je namreč sedel na klopi s rezervo medtem ko je v francoski napadu prejel »škipalce«.

Začuden smo se med odmorom začeli ozirati proti častni loži, kjer so se nahajali predstavniki francoske nogometne federacije, predstavniki oblasti in sodnik sodni bil tudi francoski zvezni kapetan Paul Nicolski. Ko so ga gledalci opazili, so začeli s pravimi demonstracijami. Več tisoč navijačev je burno zahtevalo, naj v navpično vstopi znani francoski reprezentant Ujlaki, da bi tako poživil padla akcije svojega napada. Med tekmo je namreč sedel na klopi s rezervo medtem ko je v francoski napadu prejel »škipalce«.

Rezultati XI. kola: Bajec - Matulović 1:1, Bogdanović - Štukelj remi, Bhand - Frančolić 1:0, Rinder - Djurašević 1:0, Bilek - Dime 1:0, Paldusa - Stupica 0:1, Momič - Larssena prekinjeno, Stambuk - Zardić prekinjeno v dobljenem položaju za Stambuka.

Začuden smo se med odmorom začeli ozirati proti častni loži, kjer so se nahajali predstavniki francoske nogometne federacije, predstavniki oblasti in sodnik sodni bil tudi francoski zvezni kapetan Paul Nicolski. Ko so ga gledalci opazili, so začeli s pravimi demonstracijami. Več tisoč navijačev je burno zahtevalo, naj v navpično vstopi znani francoski reprezentant Ujlaki, da bi tako poživil padla akcije svojega napada. Med tekmo je namreč sedel na klopi s rezervo medtem ko je v francoski napadu prejel »škipalce«.

Začuden smo se med odmorom začeli ozirati proti častni loži, kjer so se nahajali predstavniki francoske nogometne federacije, predstavniki oblasti in sodnik sodni bil tudi francoski zvezni kapetan Paul Nicolski. Ko so ga gledalci opazili, so začeli s pravimi demonstracijami. Več tisoč navijačev je burno zahtevalo, naj v navpično vstopi znani francoski reprezentant Ujlaki, da bi tako poživil padla akcije svojega napada. Med tekmo je namreč sedel na klopi s rezervo medtem ko je v francoski napadu prejel »škipalce«.

DNEVNE NOVICE

GLEDALISKA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠE
DRAMA

Torek, 15. nov. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Premiera. Izven.
Sreda, 16. nov. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Abonma B.
Četrtek, 17. nov.: Zaprtlo.
Petek, 18. nov. ob 19.30: Lorca: »Svaba krvi«. Abonma Petek popoldanski.
ob 20: Miller: »Lov na čarovnice«. Abonma H.
Sobota, 19. nov. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeželje.
Nedelja, 20. nov. ob 15: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeželje.
ob 20: Machlavelli: »Mandrigo«. Izven in za podeželje.
Danes zvečer bo v Drami četrti letniška premiera. Kot prvo delo iz B repertoarja (sodobna komedija iz jezga žanra) bo uprizorjena duhovita ameriška komedija Georga Axelroda »Sedem let skomina«. Prevredel jo je Herbert Grün, režira Igor Pretnar, scenograf je arch. Sveta Jovanović, osmišljatelj in kostumar je prispeval Mija Jarčeva, glasbo pa je napisal Bojan Adamič. Richarda igra Stane Sever, Dekle Majda Potokarjeva. V ostalih vlogah nastopajo: Janez Cesar, Tina Leonova, Ivanka Mežanova, Helena Erjavčeva, Marija Semetova, Boris Kralj, Ivan Jerman, Boža Velsova, Vida Levstikova, Dušan Skedi.

OPERA

Torek, 15. nov. ob 19.30: Musorgski: »Hovanshina«. Abonma red A.
Sreda, 16. nov. ob 19.30: R. Strauss: »Kavaler z rož«. Abonma red C.

Četrtek, 17. nov. ob 19.30: Balet: Kogan-Semenov: Amazonke. Mozart: Les petits riens, Lhotka: Balada. Borodin: Polovski ples. Premiera. Izven.

Petek, 18. nov. ob 19.30: Wolf-Ferrari: »Stirje grobljani«. Abonma red U. Sobota, 19. nov. ob 19.30: Massenet: »Manon«. Abonma red D.

Nedelja, 20. nov. ob 19.30: Balet: Kogan-Semenov: Amazonke, Mozart: Les petits riens, Lhotka: Balada. Borodin: Polovski ples. Izven in za podeželje.

MESTNO GLEDALIŠE LJUBLJANA

Gledališka pasaža
Torek, 15. nov. ob 20.30: Cehov: »Tiva«. Abonma TSS II.
Sreda, 16. nov. ob 20: Giraudoux: »Trojanske vojske ne bo«. Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Četrtek, 17. nov. ob 20.30: Leskovec: »Dva bregova«. Abonma GSS in TSS III.
Sobota, 19. nov. ob 20: Gogolj: »Zemlja«. Premiera. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠE

Ljubljana, Mestni dom
Sreda, 16. nov. ob 20: Finžgar: »Divji lovec«. Ljudska igra, izven.
Sobota, 19. nov. ob 20: Schiller: »Marija Stuart«. tragedija, red A. — Vstopnice so tudi v prodaji.

V sredo, dne 16. novembra ob 20 bo zadnjič med tednom uprizorjena Finžgarjeva ljudska igra »Divji lovec«. Ker sta bili tudi zadnji predstavi razprodani in mnogo obiskovalcev ni dobilo vstopnic, jih kupite že v predprodaji od torika dalje. Rezerviranje tel. št. 32-969.

MLINSKO PODJETJE

»14. OKTOBAR« v Obrenovcu

prodaja presežke naslednjih osnovnih sredstev:

- DVOJNI ROČNI TRIER
- HITRO PREMČNI DVOJNI TRIER »MIAG«, 2000 kg na uro, s premerom 500 mm in dolžino 2000 mm
- PARNI STROJ ZA ZDROB, znamke »Beckereck«
- STOPE, znamke »Petkus«, Novi Sad
- MONARH ZA MLETJE ODPADKOV, znamke »Gizek«
- 3-METRSKI TRIER, 3000 x 700, popolnoma nov
- SHELL STROJ »Kolbek Danek«, 1500 kg na uro
- RABLJENI DVOJNI DETASER, belgijske znamke
- ENOSTAVNI VALJAR 330 x 250 mm
- WERNERJEVO DVODELNO SITO
- DINAMO znamke »Siemens« 125/91 Amp, voltaža 10/165
- DVOVPREZNI SPEDITER
- TOVORNI VOZ
- MLINSKO KOLO SKF s premerom 1760 mm, šir. 140 mm

Zainteresirana podjetja naj se obrnejo na gornji naslov.

3094

VESTI IZ MARIBORA

Predavanje o Spacalu v Mariboru. V torek dne 15. novembra ob 20 bo v Klubu prosvetnih delavcev, Orožnova 2, tov. Emilijan Cevc iz Ljubljane predaval o temi: »Spacal in moderna umetnost«. Predavanje bodo spremljali števili diapozitivi. S tem se začne vrsta predavanj o likovni umetnosti, ki jih organizira Umetnostna galerija skupaj z Zvezo kulturnih delavcev v Mariboru.

CELJSKE VESTI

Torek, 15. nov. ob 20: George Axelrod: »Sedem let skomina«. Torkov abonma in izven.

Sreda, 16. nov. ob 19.30: Aleksander Marodič: »Operacija Altmark«. — Gostovanje v Vojniku.
Četrtek, 17. nov. ob 20: George Axelrod: »Sedem let skomina«. Četrtkov abonma in izven.

Sobota, 19. nov. ob 20: George Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven.
Nedelja, 20. nov. ob 15.30: Aleksander Marodič: »Operacija Altmark«. Izv.

Posebno opozorilo! — Obveščamo abonente četrtkovega abonmaja, da imajo predstavo »Sedem let skomina« v četrtek, 17. novembra ob 20, ker predvidena šoleka predstava za ta dan odpade.

VESTI IZ KRANJA

Sobota, 19. nov. ob 20: William Shakespeare »Othello«. Red premierski in izven.

Nedelja, 20. nov. ob 16: William Shakespeare »Othello«. Izven in za podeželje.

RADIO LJUBLJANA

Sporoč za torek, 15. novembra
Poročila: 5.05, 6.09, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — 6.20 Naš predlog za vaš jedilnik — 6.25 Reklame — 6.33 Mahler sprehod po Dunaju — 7.10—7.30 Vedra melodije — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinjinski nasveti — 11.15 Dopoldanski koncert — 11.45 Celibanom — dober dan! — 12.00 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Kmetijska univerza: Tuberkuloza pri govedu — 12.40 Klavirske skladbe — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Laha glasba — 14.30 Pionirski kotiček — 14.35 Zeleži ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 Utrinki iz literature: Dekle iz Saigona — 15.45 Orkester Cedric Dumond — 15.50 Tečaj esperantskega jezika, 7. lekcija — 16.10 Operne melodije — 17.30 Zabavna in pesna glasba, vmes reklame — 18.00 Znanje-politični fejtoun: Problemi aktivnega gozdarstva — 18.15 Solistična glasba — 18.30 Sportni tednik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Notranje-politični pregled — 20.10 Serenade in intermezi — 20.30 Radijska igra: Stefan Peroci: Zrnca Peska — 21.30 Predudil: C. Debussyja — 21.15—21.50 Zapisnik (pesna glasba) — 22.15—23.00 UKV program: Nočni koncert — 23.00—24.00 Oddaja za tujino, na valu 37,1 m (prenos iz Zagreba)

KINO »KOMUNA«

Premiera barvnega ameriškega filma

»PO ČEM JE SLAVA«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi James Cagney in Corine Lailvet. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi James Cagney in Corine Lailvet. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi James Cagney in Corine Lailvet. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

»KINO VICA«

Ameriški film

»Visoka Barbarik«

Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. V glavni vlogi Tomas Nichei in Nerini Maxwell. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. V glavni vlogi Tomas Nichei in Nerini Maxwell. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Premiera jugoslovansko-grškega filma

»Dve jagodi grozdja«

V glavni vlogi: Severin Bjelič, Viktor Starč, Lidija Stefanid. Predstave ob 16, 18 in 20 uri. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »UNION«

Franc.-ital. film: »Teresa Raquin«. Tednik. Filmske novosti št. 48. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Simone Signore in Raf Vallone. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

Amer. barvni film: »Izpod Sahare«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matinejske istega filma.

KINO »SOCA«

Amer. film: »Visoka Barbarik«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »LITOSTROJ«

Ameriški film: »Zenske priljajajo«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. Danes zadnjikrat!

JESENTICE »RADIO«

Amer. pustolovski film: »Pago Pago — Zračni otok«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAZA«

Ital. film: »Bandit Musolino«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE »UNION«

Ameriški film: »Izgubljeni sin«. Predstavi ob 18 in 20.

»DOM«

Ameriški barvni film: »Bledolinkov sin«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

KINO »ŠIŠKA«

Premiera grško-jugoslovanskega filma

Dve jagodi grozdja

Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje

KONCERTI

Koncertna direkcija opozarja vse koncertne obiskovalce na predavanje E. P. D. Thompsona iz Zagreba o skladatelju Benjaminu Britenu. Predavanje bo v sredo, dne 16. novembra v mali filharmonični dvorani. Briten pa bo s tenoristom Petrom Pearson koncertiral v ponedeljek, dne 21. novembra za modri abonma.

Umrlj so v Ljubljani

Franc Kramar, zidar. Pogreb bo danes ob 16 na Zalah.

V neizmerni žalosti sporočamo, da je po mučni bolezni umrl naš edini sin

ALOJZ BENEGALIJA

Pogreb nepozabnega bo v sredo, dne 16. novembra 1955 ob 15.30 iz hiše žalosti na žarni pokopališče v Zagorju ob Savi.

Zagorje ob Savi, 14. novembra 1955. Zalučji: oče, mati, sestra Lonka in ostalo sorodstvo.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE DNE 12. NOVEMBRA 1955 TRAGIČNO PREMINIL V ARANDELVCU TOVARIS

FERDO VERDAJ

POGREB POKOJNIKA JE PREDVIDEN ZA TOREK, DNE 15. NOVEMBRA 1955 OB 15. URI IZPRED DELAVSKEGA DOMA V HRASTNIKU NA DOLSKO POKOPALIŠČE

- UPRAVA RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA TROBVLJE-HRASTNIK
- SINDIKALNA PODRUŽNICA RUDARJEV HRASTNIK
- RUDNIŠKI KOMITE ZKS HRASTNIK
- DELAVSKO PROSVETNO DRUŠTVO »SVOBODA I« HRASTNIK
- LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE HRASTNIK
- PLANINSKO DRUŠTVO HRASTNIK
- SOCIALISTIČNA ZVEZA DELOVNEGA LJUDSTVA HRASTNIK
- ZVEZA BORCEV NARODNOOSVOBODILNE VOJSKE HRASTNIK

»Sicer pa,« je rekel Ridgeway, ko se je oblačil, »me zanima, kdo in kaj ste vi?«
»Odgovoril vam bom iz gole vkladnosti,« je odvrnil Keen. »Major britanske vojske sem.«
»Kaj, major brez uniforme?«
Keen je pogledal Couttsa in skomignil z rameni. Ridgeway da je rekel:
»Hej, vi tam, pri vratih. Vrzite mi, prosim, moj povrtnik.«
Coutts je snel povrtnik z obešalnika in ga zagnal proti Ridgewayu.
»Ime mi je Coutts,« je rekel.
»Ljubo mi je,« je dejal Ridgeway. Obledel si je povrtnik ter se s hrbrtom obrnjen proti Keenu pomikal k oknu.
»Stran od okna,« je rekel Keen.
Ridgeway ga je pogledal.
»Hotel sem ga samo odpreti, da bi prišlo v sobo malo svežega zraka.«
»Pustite okno zaprto.«
»Dobro, dobro,« je odvrnil Ridgeway. »Če je tako, upam, da boste vi plačali.« Z glavo naprej je naglo skočil skozi okno.
Keen je planil s stola in ga skušal zgrabiti za nogo, toda bil je za delček sekunde prepozen. Videl je, kako je Ridgeway

tebebil na tla, naglo vstal in stekel v temo. Keen je pohitel na hodnik in zdrvel po stopnicah, Coutts pa mu je sledil za petami. Stekla sta skozi hotelsko sprejemnico in skočila v avtomobil, stojč pred hotelom. Coutts je naglo obrnil avtomobil, zdrvel z njim po ulici ter ga hitro zavrl pri vogalu Cromwellove ulice.
»Ko je padel, si je poškodoval nogo,« je kričal Keen, da bi prekril škripanje zavor.
»All ste prepričani, da je stekel čez ulico?«
»Da... in potem je odhitel na desno. Tu nekeje mora biti, kajti dalje ni mogel priti.«
Tako sta prvokrat privozila mimo Petra Ridgewaya, vozeč povsem počasi, vtem ko je Keen z močno električno svetilko osvetljeval vse hišne vhode. Ridgeway je ležal v jarku in se stiskal k mostičku, držečemu k zaprtim vratom neke trgovine. Dobro je vedel, da ga bosta opazila, če se bosta ozrla nazaj ali vrnila po isti poti. Gleženj ga je bolel, kakor da so mu počile kosti. Ko je gledal, kako se je rdeča svetilka na zadnji strani avtomobila počasi oddaljevala, so mu roke drhtele. Videl je, kako se je avtomobil obrnil in vrnil, tokrat še počasneje. Čez mostiček se je splazil na drugo stran. Avtomobilska žarometna sta močno žarela. Ko je bil avtomobil le nekaj deset metrov oddaljen od njega, je Ridgeway zaslišal, da se ustavlja, zatem pa tudi Keenov glas:
»Tu je.«
Pričakoval je, da bo slišal, kako so se vrata avtomobila odprla, pa tudi korake zasledovalcev.
Toda Keen je ostal v avtomobilu. Pač pa je iz njega stopil Coutts in vzkliknil:

UPRAVNI ODBOR KEMIČNE INDUSTRIJE

»ZORKA« ŠABAC

razpisuje

NATEČAJ

ZA NASLEDNJA DELOVNA MESTA:

tehničnega direktorja

POGOJI: tehnološka fakulteta in najmanj 10-letna delovna doba v tej stroki, od tega 5 let na vodilnih mestih v kemični industriji. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja ali po dogovoru. — Komfortno stanovanje zagotovljeno takoj po nastopu službe.

tajnika podjetja

POGOJI: pravna fakulteta in najmanj 8-letna delovna doba v tej stroki, od tega najmanj 3 leta v gospodarskih podjetjih. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja ali po dogovoru. — Komfortno stanovanje zagotovljeno takoj po nastopu službe.

PONUDBE POSLJITE V 30 DNEH PO OBJAVI TEGA NATEČAJA, 02800 JS

NA NASLOV:

Upravni odbor hemiske industrije

»ZORKA« ŠABAC

PO TEM ROKU PRISPELE PONUDBE NE BOMO UPOŠTEVALI.

3128

NA OTOK GOUGH

Ta neobljudeni otok je zlasti privlačen za naravoslovce

Konec avgusta je krenila iz Anglije na južni Atlantski ocean osemčlanska znanstvena odprava, v kateri so skoraj sami absolventi univerze v Cambridgeu. Mladi angleški znanstveniki so se napotili na otok Gough. To je eden maloštevilnih vrhov Srednjeatlantskega gorskega grebena, štrlečih na nekaterih krajih iz morja. Oddaljen je kakih 280 milj jugozahodno od otočja Tristan da Cunha. To otočje je zapuščen del angleškega Commonwealtha, oddaljen 1500 milj od rtiča Dobre Nade. Na tem področju skoraj nepretrgoma pihajo močni zahodni vetrovi. Zato je podnebje zelo neugodno, zrak vlažen; pogoste

nevihte in megla otežkočajo življenje na tem otočju.

Otok Gough ni naseljen. Nad morsko gladino se dvigajo njegove ostre vulkanske čeri blizu 1000 m. Na zahodni obali, izpostavljeni močnim vetrovom, se dvigajo nad 300 m visoke strme skale. Odprava bo na otoku navezana bolj na plezanje kakor na hojo. Pač pa je ta otok pravi raj za naravoslovce, saj je edini subarktični otok, ki ga še niso do kraja raziskali. Porasčen je s krivenčastim nizkim drevjem, veliko prapročjo, travo in mahom. Zlasti bogat je s pticami. Ta otok je tudi domovina edinstvene, prepelice podobne ptice, ki ne zna letati. Z naravno selekcijo je izgubila to sposobnost, ki ji na osamljenem otoku tudi ni bila potrebna. Na tem otoku nenehno tudi mnogo galebov in pingvinov. Vsako sezono se na njegovih obalah pari mnogo tujelancev in mrožev. Te živali so lovci v minulem stoletju na otoku iztrabili. Ko pa lov na tujelance ni bil več rentabilen, tudi lovci niso prihajali na otok.

Sedanje znanje o biologiji in življenju tega otoka sloni v glavnem na zbirkah, ki so jih odpejlali z njega ob dveh priložnostih in na tistem, kar je vzel s seboj neki Norvežan, ki se je leta 1931 nekaj ur mudil na njem. Ta otok bi utegnil pojasniti vprašanje ne-

kdanje kopnene povezanosti na južni poluti ter razne zanimive biološke probleme.

Otok Gough leži ob poti, po kateri prihajajo vremenske spremembe v Južno Afriko. Zato bo ena zmed nalog angleške odprave, da bo petkrat dnevno po radiu pošiljala meteorološke podatke v Pretorio. Pozneje nameravajo na tem otoku zgraditi meteorološko postajo. Glavno delo odprave pa se bo nanašalo na biološke raziskave. Mladi angleški znanstveniki upajo, da bodo našli na otoku več še neznanih vrst rastlin in živali. Posebno pozornost bodo posvetili proučevanju omenjene ptice. Na tem otoku živeči mehužci so skoraj še neznani. Petrološke raziskave lave bodo morda pojasnile vpra-

Strupena kača pod letalom

Velika strupena kača se je prejšnjo nedeljo v Brisbane ovila okrog ogroda koles pod avstralskim potniškim letalom. Ker je prvi hip niso opazili, je visela pod letalom od Brisbane do Sydneya. Sele ko je letalo pristalo, je osebe na letališču opazilo kačo. Potnikov je bilo v letalu 28 in morali so čakati, da je neki uslužbenec letališča pobil kačo z železnim drogom. Sele potem so lahko izstopili.

šanje sestave Srednjeatlantskega gorskega grebena. V nekem ognjeniškem žrelu na otočju Tristan da Cunha so našli sljudo kontinentalnega porekla. Podobne rudnine so našli tudi na otoku Sv. Helene in na Velikonočnem otoku.

Sto milijonov avtomobilov

Nemški industrijski inštitut ugotavlja na podlagi podatkov o sedanjem stanju motorizacije, da bo v kratkem na vsem svetu v prometu že 100 milijonov osebnih in tovornih avtomobilov. Lani jih je bilo kakih 88 milijonov, skoraj dvakrat toliko kakor leta 1940. Samo lani je naraslo število avtomobilov v primerjavi s predlanskim letom za 6 milijonov. V ZDA je zdaj v prometu 60 milijonov avtomobilov, v Angliji 4,2 milijona, v Kanadi 3,6, v Franciji 3,3, v Sovjetski zvezi pa 2,6 milijona. Šesta po številu avtomobilov je Zahodna Nemčija, ki jih ima 2,2 milijona pred Avstralijo z 1,9, pred Italijo z 1,1 milijona.

DROBNE ZANIMIVOSTI

SELBINE ODKOPAVAJO. Radlo Budimpešta je ondan poročal, da so začeli blizu vasi Feldő odkopavati naselja iz dobe prvih madžarskih naselbin okrog 8. stoletja. To je edina naselbine takšne vrste, ki so na živalske kosti, jeklene puščice in dva železna noža. Iz najdenih lencev kovov so rekonstruirali starodavne madžarske keramične kotle s prostornino po 15 litrov.

ZNANOST NA POLJSKEM. Vse nekaterim uspehom poljski znanstveniki zasostajajo za znanstveniki drugih narodov v raziskavah na področju jedrske energije. To je izjavil v intervjuju na poljskem Radiotanku Poljska akademija znanosti Henrik Jablonski. Rekel je tudi, da so poljski znanstveniki v družbenih vedah posvetili premalo pozornosti sodobnosti in da je dosedanj razvoj tako važnih znanosti, kakor sta politična ekonomija in filozofija, nezadovoljiv.

NOVI SOVJETSKI BARVNI FILM. Radlo Moskva je ondan poročal, da je ministrstvo za kulturo ZSSR organiziralo v Centralnem domu novinarjev prikazovanje umetniškega barvnega filma »Proti novi obali, posnetega po istoimenskem romanu litvanskega književnika Juliusa Laisa. Film je režiral Lukov. Nedavno so ga prikazovali moskovskih kinomatografih.

PREBIVALSTVO ZDA. Iljanski Radlo je nedavno poročal, da imajo ZDA že 162 milijonov prebivalcev ali 1,5% več, kakor v zadnjih štirih letih. Strokovnjaki menijo, da bodo lmeji v ZDA čez 29 let že 238 milijonov prebivalcev, če se bo razmnoževanje nadaljevalo tako hitro kakor zdaj.

NOVA LEZIŠČA SOLI V ROMUNIJ. Radlo Budimpešta je poročal, da so romunski geologi odkrili nova lezišča soli, in sicer v dveh pogorjih. Strokovnjaki so izračunali, da bi segal višek na 120-krat okoli ekvatorja. Etilni solnih porazil so našli tudi nova lezišča premoga.

Francosko-slovenska filmska ekipa snema v Splitu

Doslej je bila javnost le z nekaj kratkimi noticami opozorjena na snemanje novega filma »Ko pride ljubezen«. V prvi polovici oktobra so Ljubljancem ob sončnih dneh videli na ulicah, zlasti pa v bližini kulturnih spomenikov našega mesta, skupino veselih deklet, iz katere je neprestano odmevalo živahno čebljanje. To so bile mlade Francozinje, ki nastopajo v prvem francosko-slovenskem filmu »Ko pride ljubezen«. Nikdar niso bile same. Če so bile v »civilu«, jih je spremljal neizogibni tolmač, seveda s fotoaparatom, če pa so bile v uniformah, v katerih nastopajo v filmu, vse enako oblečene, s tradicionalnimi francoskimi paretkami na glavi, jih je spremljala vojska osvetljevalcev in seveda — kamera. In tedaj je marsikdo lahko spoznal med njimi tudi nekaj ljubkih Ljubljancank.

po uspešno opravljenem delu — spet pobrali svoje rekvizite in nadaljevali pot proti glavnim prizoriščema svojega dela, Splitu in Trogiru.

Milan Milošević v vlogi Draga in Vera Talčič kot Jany v filmu »Ko pride ljubezen«

Tu, kjer se trenutno že vedno mude, pa jim vreme ni najbolj naklonjeno, vendar upajo, da bodo kljub temu kmalu končali z delom in se potem zadnjikrat selili, to pot nazaj v Ljubljano, kjer bodo v atelejih Triglav filma posneli zadnje prizore.

Ze vnaprej se ponekod pojavljajo sode, kakšen bo film. Kakor vedno, so tudi tu preuranjene. Saj

je filmu gotovo lahko samo v prid to, da ima veselo zgodbo, v kateri nastopajo sami mladi ljudje in da ga režira znan francoski režiser Maurice Cloche; poleg tega pa v njem igra — kar bo najbrž zelo razveselilo naše gledalce — tudi Metka Gabrijelčičeva in Milan Milošević, Janko iz filma »Krvava pot«.

ZA DOBRO VOLJO

GOLŠA
K nekemu znamenitemu profesorju medicine pride mož z velikansko golšo. Zdravnik preišče njegov vrat in zmaže z glavo, rekoč:
»Nič drugega vam ne bo preostalo, kakor...«
»Gospod profesor, kaj pa?«
»... kupite si tirolsko narodno nošo.«

HONORAR

Profesorja Sauerbrucha so ob nekot brzjajno poklicali v Svicco. Ko pa je prispel tja, je bil bolnik že mrtev. Milijonarjeva vdova je menila na moč teatralno:
»Ubožec, zaman ste se trudili, prispeli ste prepozno.«
»Toda pa je Sauerbruch uljudno pripomnil:
»Zaman res, nikakor pa ne zastoj, gospa.«

Direktor uslužbencu: »Poklicali sem vas, da bi vas vprašal, ali bi mi mogli do prvega posoditi tisoč din?«

O. HENRY

BORZNI AGENT

Pitcher je bil zaupnik borznega agenta Harveya Maxwella. Ko je njegov predstojnik o pol desetih s svojo mlado stenotipistko naglih korakov vstopil v urad, je bilo videti na Pitcherjevem običajno brezbriznem obrazu rahlo zanimanje in začudenje. Maxwell je mimogrede zamrmral: »Dobro jutro, Pitcher,« planil je k svojemu pultu in se zatopil v velik kup pisem in brzjajk, ležečih na njem.

»Dejle je bilo že leto dni Maxwelllova stenotipistka. Bila je lepa na povsem nestenotipistiški način. Odkrila se je bleisku krasne ročne torbice. Nosila ni ne ogrlice, ne zapetnice. Oblačila se je skromno in okusno. Tisto jutro je bila videti mehka, sramežljiva in žareča. Oči so ji žarele sanjavo, izraz njenega obraza je kazal na srečo, pobarvano s spomini.

Pitcher, ki svojega presenečenja se ni bil povsem premagal, je opazil razliko v njenem vedenju. Namesto da bi takoj odšla v sosedno sobo, kjer je stala njena mizica, se je nekaj časa obotavljala v prvi. Potem pa je stopila k Maxwellovemu pultu. Stroj, sedeč zdej pri tem pultu, ni bil več človek, bil je samo sila zaposlen borzni agent, ki so ga poganjala brneča kolesca in premikajoče se vzmeti. »No, kaj je novega? Je kaj posebnega?« je vprašal Maxwell kratko. Njegove srepe sive oči so jo ošinile malone z nestrpnim pogledom.

»Ne,« je odgovorila stenotipistka in rahlo nasmehnjena odšla.

»Mister Pitcher,« je dejala zaupniku, »ali vam ni mister Maxwell včeraj naročil, da bo treba poiskati drugo stenotipistko?«

»Ja,« je odgovoril Pitcher, »to mi je naročil. Tako sem se obrnil na agencuro, naj nam pošljejo nekaj kandidat. Ura bo kmalu deset, pa se ni pojavil še noben fantastičen klobuček.«

»Če je tako, bom pa opravljala svoje delo kakor običajno, dokler ne pride druga, ki bo prevzela moje mesto.«

Harvey Maxwell je bil tisti dan zelo zaposlen. Sredi čedalje bolj paraščajočega prometa je borzni agent nenadoma opazil zlat koder pod gugajočo se žametasto streho, jopico iz imitiranega seala in verižico, katere biseri so bili debeli ko laški orehi in ki je segala skoraj do tal, na koncu pa je viselo srebrno srce. Zelo samozavestna mlada dama je spadala k tem spremljevalnim pojavom in bila je Pitcherjeva stvar, da je ugotovil, kdo je.

»Mlada dama iz agencure za stenotipistke v zadevi službe,« je sporočil Pitcher.

»Kakšne službe?« je vprašal Maxwell namršen.

»Službe stenotipistke,« je odgovoril Pitcher. »Včeraj ste mi naročili, naj se obrnem na agencuro, da bi nam poslali danes zjutraj novo stenotipistko.«

»Menda se vam je zmešalo, Pitcher, Pitcher!« je vzkliknil Maxwell. »Čemu naj bi vam bil to naročil? Saj sem z delom miss Lesslieve popolnoma zadovoljen. Tu ni prostega mesta, draga gospodična. Prekličite naročilo, Pitcher, in ne pustite nobene prosilke več v pisarno.«

Srebrno srce se je poslovlilo opotekaje in zadevajoč ob pisarniško pohištvo, ko je ogorčeno zapuščalo pisarno. Pitcher je porabil ugoden trenutek, da je pošepnil knjigovodji, da je stari vsak dan bolj pozabljiv in raztresen.

Gneča in naglica sta paraščali. Povelja, naj kupujejo in prodajajo, so letela sem in tja. Maxwell je delal ko natančno urno kolesje, natančno in brez obotavljanja, zmeraj s pravo besedo in pravim sklepom pri rokah. V tem finančnem svetu človeška čustva nimajo kaj opraviti.

Ko je napočil čas zajtrka, je naval nekoliko ponehal. Maxwell je stal pri svojem pultu, nalivno pero

je ticalo za njegovim desnim ušesom in skušntrani lasje so mu viseli na čelo. Skoz okno je prinašal veter nežen vonj španskega bezga. Ta vonj je pripadal samo Lesslie, bil je njen vonj in samo njen. Ta vonj mu je prinesel živahno, skoraj otipljivo v spomin. Svet financ se je skrčil v drobno liso, ona pa je bila v sosedni sobi, oddaljena od njega dvajset korakov.

»Gromska strela, zdajle storim to,« je dejal polglasno, »zdajle je vprašam.«

Planil je v sosedno sobo in skočil kar naravnost k mizici lepe stenotipistke.

Smeje ga je pogledala. Rahla rdečica ji je zalila obraz.

»Miss Lesslie,« je začel Maxwell naglo, »samo trenutek časa imam, moram vas nekaj vprašati. Ali bi hoteli biti moja žena? Nisem vam utegnil dvoriti na običajen način, toda ljubim vas resnično. Odgovorite, prosim, hitro, ne smem se zadrževati, kajti sicer pojdejo delnice Union-Pacific k vragu.«

»Kaj pa to pomeni?« je vzkliknila mlada dama. Vstala je in ga debelo pogledala.

»Mar ne razumete? Vprašam vas, ali se hočete poročiti z menoj. Ljubim vas, miss Lesslie. Že zdavnaj sem vam hotel to priznati. Zdej pa je kot nalašč prišel kratek premor. Toda že spet me kličejo k telefonu. Pitcher, recite, naj malo počakajo. Ste sporazumni, miss Lesslie?«

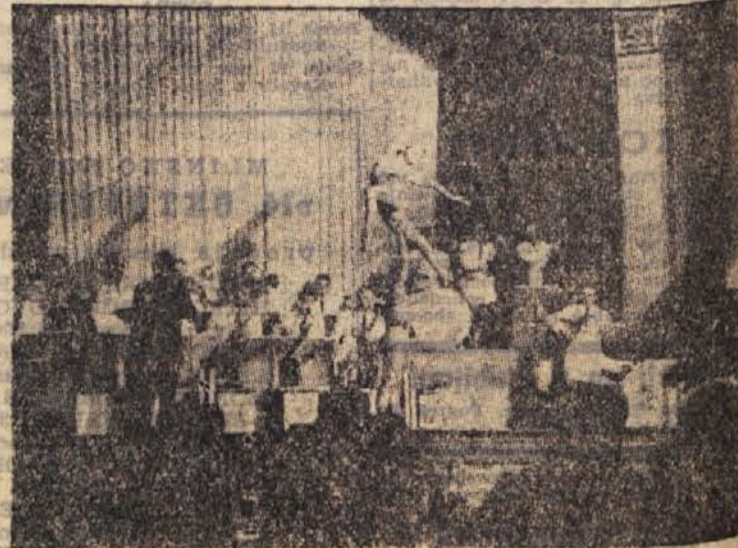
Stenotipistka se je vedla zelo čudno. Najprej je bila videti osupla, potem so ji solze zalile oči, nazadnje pa se je vsa srečna nasmehnčila in mu položila roko okrog vratu.

»Zdej pa že razumem,« je dejala nežno, »tega so krivi ti neumni posli, vse drugo so pregnali iz tvojih možganov. Prvi hip sem se ustrašila — toda rada bi vedela, Harwey, ali si res pozabil, da sva se včeraj na poročnem uradu tu za vogalom poročila?«

V Sovjetski zvezi so posebno razširjeni cirkusi. Poznani so po svojih izbranih artističnih točkah. Na sliki: cirkus v Moskvi, kjer vidimo nastop Kozakov.

Tri slike iz Moskve

Nedavno so v Moskvi, v enem največjih hotelov, odprli nočni klub. Tu vsak večer nastopa velik orkester, zbor, dalje artistični balet in drugi.

V Velikem moskovskem teatru, ki je vsak večer poln, nastopa v baletnih predstavah, najsilavnejša baletka na svetu Ulanova. Na sliki vidimo moskovski balet pri izvajanju Prokofjevega baleta »Pepelka«